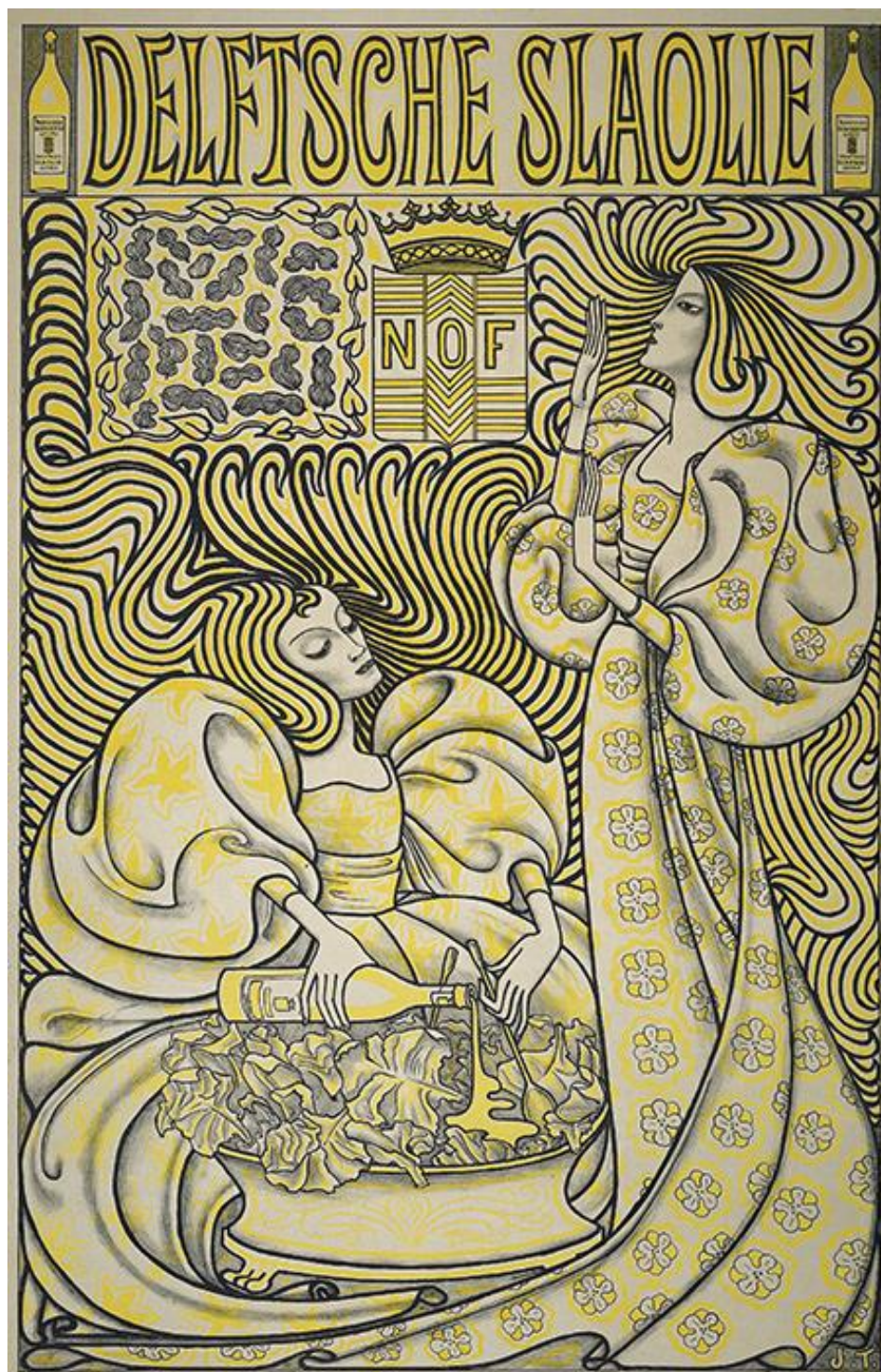

Jan Toorop en het Animisme

zie artikel pag. 6

In dit nummer

**Opnieuw schadeclaim
tegen Nederland.....2**

**Indische gezinnen in
Den Haag.....3**

**Jan Toorop en het
Animisme.....6**

**Op zoek naar een
nieuwe hoofdstad in
Indonesië.....7**

**Indië-onderzoekers
wanhoop niet.....11**

**De angst om jezelf te
(mogen) zijn.....12**

**Er kwam een man
voorbij.....13**

**IHC vindt perfecte
plek in Den Haag.....18**

Gedicht.....21

**Meer 8^e-groepers
maken eindfilm.....23**

Column.....25

**NIOD bekijkt vergeten
groep Indischen.....29**

**Mededeling Indische
organisaties.....29**

Van de redactie

Dit keer op het titelblad een fraaie lithografie van Jan Toorop die hij maakte voor de promotie-actie van Delftsche Slaolie. In dit nummer een artikel gewijd aan een overzichtstentoonstelling van Jan Toorop die in het Musée Lalique in Doesburg gehouden wordt.

Verder een exclusief ingezonden stuk van Dr. Nico Vink n.a.v. een artikel in Het Parool van John Jansen van Galen die stelde dat het aangekondigde grote onderzoek naar structureel geweld in de dekolonisatie-oorlog van Indonesië geen nieuwe onthullingen meer zou opleveren.

Ook een mooi artikel van onze columnist Albert van Prehn, dat uit het hart gegrepen is en zeker veel Indische mensen zal aanspreken.

Tenslotte wijzen wij u op de mededeling voor Indische organisaties in verband met de vermelding van herdenkingen op en rond 15 augustus (pag. 27) Wij wensen u veel leesgenoegen met deze editie van NICC Magazine. Graag willen wij u wijzen op de mogelijkheid **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van nu 9500 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten

hebben. Juist in deze tijden is **uw betrokkenheid** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u een **VRIJWILLIGE DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze volledige bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U)

NL39 RABO 0129 2168 36, t.n.v. **N.I.C.C.** Den Haag NL.

Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Opnieuw schadeclaim tegen Nederland

Indonesiër eist schadevergoeding van Nederland vanwege foltering

Je kon erop wachten totdat de volgende schadeclaim zich zou aandienen, wederom hartelijk ondersteund door advocate Liesbeth Zegveld, die hiervan haar portfolio schijnt te willen maken. En een oorzaak die nog niet eerder naar boven was geborrelt. De Nederlandse staat was reeds eerder accoord gegaan met schadeloosstelling ten gevolge van executies en verkrachtingen, maar nog niet wegens foltering, "en dat maakt de zaak belangwekkend", vertelt Zegveld, die de man, Yaseman genaamd, verdedigt.

De foltering zou zich hebben voorgedaan in 1947, ten tijde van de eerste politionele actie van Nederland in Indonesië. Zegveld: "De man zat destijds in opleiding bij het Indonesische leger. Hij is aangehouden en gevangengezet in een voormalige suikerfabriek op Oost-Java in de buurt van Kebon

Agung. Hij is daar gemarteld, op zijn hoofd geslagen met stokken, er zijn sigaretten uitgedrukt op zijn huid en hij zou zijn geëlektrocuteerd. Zo heeft hij dertien maanden gevangen gezeten".

Advocate Liesbeth Zegveld

Of Yaseman's verhaal klopt is heel moeilijk vast te stellen. Veel bewijs is er niet voorhanden, erkent Zegveld. "Daarom getroost de rechtbank zich ook zoveel moeite om de man te horen. Alles hangt af van zijn verklaring. Maar zijn verhaal is wel heel erg gedetailleerd. Ook zijn zus zegt

dat hij lang weg was. Toen hij terugkwam was hij sterk vermagerd. Het kan zijn dat dit bij elkaar voldoende is voor de rechtbank". De man eist een vergoeding van € 50.000.

Yaseman was zelf niet aanwezig bij de zitting in Den Haag. Het verhoor liep via een Skype verbinding met een hotel op Java. De zaak was aanhangig gemaakt door de Stichting Nederlandse Ereschulden.

"Er is niet veel meer beschikbaar, maar zijn verhaal is goed voor te stellen in de context van de politionele acties, toen er veel geweld werd gebruikt", aldus Zegveld.

Nederland heeft wel toegegeven dat op de plekken die door Yaseman zijn genoemd, inderdaad gevangenen waren. Ook het

Rode Kruis heeft rapporten geschreven, waarin staat dat er op die plekken 'minder juist' gehandeld werd.

De zaak kwam op 7 juli ter zitting, waarbij het doel was om het verhaal van Yasman te horen.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse rechtspraak wordt iemand gehoord via een Skype verbinding. Via een beeldscherm en geflankeerd door zijn kleinzoon doet Yasman zijn verhaal:

De hand van de 89 jarige man gaat omhoog naar zijn schedel. De kleinzoon helpt hem zijn zwarte *sonkok* (een Indonesisch hoofddeksel) af te nemen. Daar, op die plek ter hoogte van zijn kruin, zit een deuk, wijst hij aan. "Meneer Yaseman heeft wel meer haar dan op een eerdere foto, zie ik", zegt de rechter van de Haagse rechtbank een beetje verbaasd. De videocamera zoemt in. "Een Hollander heeft mij daar met een stuk hout geslagen", maakt Yaseman duidelijk. In de rechtszaal kijkt een handjevol toeschouwers naar de TV schermen boven hen. De hoog-

bejaarde Yaseman en zijn kleinzoon zitten voor een laptop in een vergaderzaal van een hotel in Indonesië. Dan komt zijn relaas:

"Ik liep alleen over straat, gewoon in mijn normale kleren, toen ik werd opgepakt", vertaalt een tolk in de rechtszaal voor de rechter, want Yaseman spreekt uitsluitend Javaans. Hij vertelt hoe hij bont en blauw werd geslagen door "een Hollander en een Javaan", omdat hij als soldaat tegen het Nederlandse leger streed.

Liesbeth Zegveld is te spreken over de manier waarop het getuigenverhoor er op 7 juli aan toeging. "Met behulp van Skype haal je het verhaal van iemand hier naar toe. Wat op papier niet uit de verf komt, wordt nu wel duidelijk. Je kunt op papier zoeken naar tegenstrijdigheden, maar als

je mensen hoort en ziet, dan weet je in de kern wat wel en niet klopt. En Skype blijkt hiervoor een uitstekend medium".

Voor de camera laat Yaseman zijn wijsvinger zien aan zijn kleinzoon. De vinger zou destijds met een kabel aan een generator zijn verbonden. De oude man doet kort het geluid na van de schokken die hij kreeg toegediend. Waarom zei hij in een eerdere verklaring dat hij de schokken binnen in de fabriek kreeg en niet buiten, zoals hij nu vertelt, wil de rechter weten. Yaseman moet het antwoord schuldig blijven: "Dat weet ik niet meer...."

De rechtbank beraadt zich nu of het verhoor aanleiding geeft om de zaak verder te onderzoeken. Mocht dit het geval zijn, wordt er een deskundige naar Indonesië gestuurd die zal nagaan of de deuken in de schedel en de littekens op zijn huid inderdaad van foltering in de jaren '40 afkomstig kunnen zijn.

Indische gezinnen in Den Haag

*Op 19 juli 1935 verscheen, onder de titel "Aanpassen of onveranderd blijven? Hoe de Hollander in Indië leeft", in **Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië** een artikel over de voor- en nadelen van aanpassing van de (blanke) Nederlander aan Indische gewoonten. Een vergelijking met de Britse benadering blijkt leerzaam. Een leuk stukje satire.*

'Het is een onmiskenbaar feit dat de Nederlander die na een Indische carrière repatriëert, zich van het moederland verre vervreemd voelt. Zijn verloven waren te kort, om zich van deze vervreemding rekenschap te

geven, vaak ook weigerde hij, zich het gevoel te realiseren, luchtig denkend, dat het wel wennen zou als hij weer voorgoed in Holland was. Doch als het eenmaal zover is, als de begeerde tijd is aangebroken dat men voorgoed leven gaat in de omgeving die het vertrouwde middelpunt van zovele gesprekken was en waaraan te denken genezing gaf in uren van neerslachtigheid, komt de desillusie. De familie, de benden en kennissen van vroeger, die het kleine land niet verlaten hebben, zij zijn mensen geworden, met wie men slechts weinig gemeen heeft. Men vindt Nederland klein, benepen en ongastvrij, hoezeer er

nuances in – zelfs uitzonderingen op – die depreciatie mogelijk zijn. Men verademt als men oud-Indischgasten ontmoet, klikt weldra met hen bij elkaar, spreekt met weemoed van het goede land en gaat allengs de oude Indische levenswijze volgen: thuis in pyjama lopen, vroeg op, een borrel om 12 uur, 's middags slapen, liefst een baboe als er kinderen zijn. Men kent ze wel, die Indische gezinnen in Den Haag.

Een wonderlijk Wezen

De Nederlander zijnerzijds, (laten wij het niet te diep zoeken, want

de doorsnee mens is niet zo bijster diep): de vaderlander zijnerzijds vindt de oud-Indischgast een wonderlijk wezen uit een andere wereld, waarvan in elk geval zeker is, dat men hem vooral niet te logeren moet hebben. Hij laat altijd alle deuren open, is grenzeloos slordig, want hij denkt dat er voortdurend een dienstbode achter hem aanloopt om zijn rommel op te ruimen, – “alsof het mens niets anders doen heeft!” – hij knoeit met zijn as op de grond, staat op een onmogelijk uur op, zodat je wakker schrikt en

blijft als je nog een paar kostbare uren te slapen hebt, hij is altijd aan het baden, zodat je nooit in je badkamer kunt, maakt er aanmerking op als Marietje ‘s middags piano studeert, omdat hij slapen wil – “wie doet dat nu op zo’n tijd!” – drinkt Jenever op onmogelijkste uren, enz.

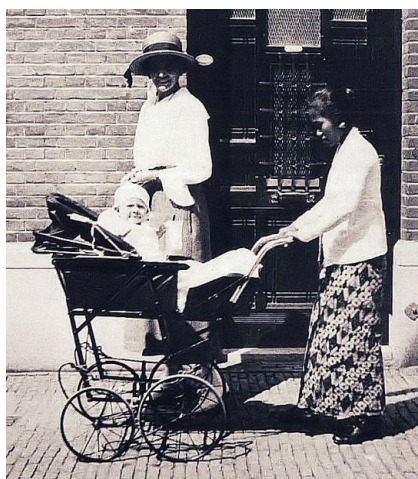
Hij doorspekt zijn conversatie – die bovendien altijd over Indië gaat, wat niemand interesseert – met Maleise woorden die niemand verstaat, zegt achter elke zin “ja?”, en zijn kinderen praten dusdanig Indisch, dat je ze helemaal niet verstaat. Zijn vrouw is nog erger; vroeger mochten we haar wel, maar nu loopt zij in die rare Indische pakken en doet dan over de kou klagen; net of het lekker is het altijd warm te hebben!...

...Wij zouden op deze wijze nog een hele tijd door kunnen met het opsommen van wederzijdse grieven. Stellig zijn er oud-Indischgasten voor wie het bovenstaande niet opgaat en die het levende contact met de Nederlandse samenleving hebben hervonden. Stellig ook zijn er, die de vervreemding minder sterk gevoelen, Maar wie wat wij schreven niet naar de letter neemt, doch naar de geest, zal zover de meerderheid der oud-Indischgasten betreft, de juistheid

er van erkennen. Verscheidene romans werden reeds aan het onderwerp gewijd en hebben gepoogd deze vervreemding psychologisch te vergaren. Wij voor ons zijn er van overtuigd, dat de oplossing vrij eenvoudig is.

Oorzaak der Vervreemding

Ieder die twintig jaren of nog langer uit het vaderland weg is geweest en in totaal andere omstandigheden heeft geleefd, die zich heeft aangepast aan zijn nieuwe omgeving en haar gewoonten tijdelijk heeft geadopteerd, zal zich bij terugkeer in zijn land dusdanig onwennig gevoelen, dat een nieuw aanpassingsproces noodzakelijk is.

Reeds dadelijk is dit moeilijker, omdat aanpassen zwaarder valt naarmate men ouder is, zodat ook hij, die 20 à 25 jaren in Amerika of in Zuid-Afrika is geweest, grote kans loopt zich nimmer meer in Nederland thuis te gevoelen. Voor de oud-Indischgast geldt dit nog veel sterker, omdat bij hem de aanpassing niet noodzakelijk is; hij vindt mensen genoeg in gelijke omstandigheden, is geen eenzame in de woestijn, is daarom des te eerder geneigd zich de inspanning van het aanpassingsproces te besparen. Hetgeen de grote meerderheid ook in de praktijk doet, althans deed. Althans deed,

Want dat er een kentering gaande is, dat iemand die naar Indië gaat door zijn familie en vrienden niet meer als een verlorene behoeft te worden beschouwd, dat anderzijds de gerepatrieerde zich weer thuis zal kunnen gevoelen te midden van hen, die Nederland niet dan in hun vakantie verlieten, dat is het eigenlijke onderwerp van deze verhandeling. En dat is een rechtstreeks gevolg, niet van de verbinding door de lucht, al kan die in de naaste toekomst een heel belangrijke factor worden, doch van de verengelsing van het Indische leven, de hervorming van dit leven naar Europese trant, hetgeen naar Engels voorbeeld geschiedt.

De Engelse Opvatting

De Engelsman immers heeft een andere opvatting van kolonisatie dan wij hadden en deels – terecht! naar straks blijken mag – nog hebben. De Engelsman in de tropen begint als het ware met het aanleggen van een golfclub en een tennisveld, bouwt vervolgens ergens in de omgeving – of het een beetje ver is, doet er niet toe, – een buitenhuis. Hij acht het onnodig de taal der Inlanders te leren – als die zo dom zijn dat ze niet eens Engels verstaan, moeten ze dat maar leren. Hij begint zijn werk laat, op een Europees uur, behandelt halfbloeden als paria’s, stuurde – nu is daar geen geld meer voor – zijn vrouw zelfs naar Engeland als ze bevallen moest, daar een in de tropen geboren kind niet zo Engels is als wel te wensen ware. Hij poogt kortom hardnekkig en tot de verst denkbare consequenties het aanpassingsproces aan de levenswijze in het vreemde land te vermijden, hij plant eenvoudig een stukje Engels leven over naar de tropen. Liever dan direct op de bezwaren van dit systeem af te vliegen en het onder kritiek te bedelven, willen wij er de voordelen van opsommen, die straks tegen

de nadelen kunnen worden afgewogen. Die voordelen zijn van psychologische aard en staan in

onmiddellijk verband met wat wij hierboven geschreven hebben over de vervreemding tussen de oud-Indischgast en de Nederlander die in zijn land is gebleven. De vermijding dier vervreemding, ziedaar in het kort wat de Engelsman beoogt. Bij zijn terugkeer in Engeland zal zijn leven hetzelfde zijn als het in de tropen was, hij zal zich spoedig aanpassen, hij heeft door z'n levenswijze in de verre landen een nauw geestelijk contact bewaard met het moederland. Hij zal de taal horen, die hij altijd gesproken heeft, de sport bedrijven, die hij altijd bedreven heeft, in huizen wonen die bijna hetzelfde zijn als hij gewoon was, de pakken dragen die hij ook in de tropen droeg. Zijn land is hem even vertrouwd als toen hij wegging, hij voelt zich er thuis.

Dat dit voordelen heeft, dat het beter is dan het bij ons was, het behoeft eigenlijk nauwelijks nader betoog. De gevolgen toch der vervreemding zijn, dat men Indië beschouwt als een toevluchtsoord van mislukten, dat de kennis van de gemiddelden Nederlander van zijn prachtige koloniën bedenkelijk dicht het nulpunt nadert, tenzij er via effecten geld te verdienen valt, dat de gemoedsgesteldheid van de jongelui, die naar Indië gaan, somber is en dat hun ideaal is: vlug en veel geld te verdienen, dat in het zozeer noodzakelijke

contact tussen moederland en koloniën kortsluiting komt, omdat de dynamische factor, de publieke opinie, al te zwak is.

Nu de nadelen van het Engelse systeem. Wij zeggen direct, dat die zo groot zijn, dat integrale navolging van het Engelse voorbeeld in Indië ten enenmale verwerpelijk is. Terecht zegt de Nederlander, dat een eerste eis voor een goede kolonisatie is, dat men de bevolking leert begrijpen en dit is slechts mogelijk, indien men haar taal spreekt; het gehele Engelse systeem trouwens bemoeilijkt het contact en de samenwerking met de Inlanders.

Terecht redeneert de Hollander, dat in de tropen het fysieke weerstandsvermogen van eminent belang is, zodat een zekere mate van aanpassing aan het klimaat noodzakelijk is. Wanneer een huisvrouw, zoals wij vele Engelse dames in Singapore hebben zien doen, in de heetste middaguren gaat winkelen in stede van te rusten, moet dit op den duur fnuikend werken op het weerstandsvermogen. Wanneer men in

een volmaakt Europees huis woont, iedere avond een Europese smoking draagt, negeert men de bezwaren van het klimaat op een wijze, die medisch niet echt verantwoord is.

Bezwaren der Ouderen

Ziedaar dus schematisch de voor- en nadelen van de Engelse opvatting. Er zijn in Indië Nederlanders te over, die er geen goed woord voor over hebben. Men vindt ze vooral onder de ouderen, en loos zijn hun argumenten niet. Zij zeggen, dat een tot de hals gesloten jas – een jas toetoe – in de tropen verreweg het meest geriefelijke kledingstuk is, dat het dwaasheid is om der wille van het Europeesdoen een open jas met overhemd en das te dragen. Zij eten liefst rijst, doen niet aan sport, zijn voorstanders van de oude Indische huizen met een voorgalerij met schommelstoelen, zonder die warme kleden op de grond en aan de muur. Men zal reeds begrepen hebben dat wij het meeste heil zien in een middenweg tussen de Engelse en de Nederlandse opvatting. De gezondheid is in de tropen hoogst belangrijk, maar de band met het moederland is het ook. Het een brengt heil aan het lichaam, het ander aan de geest. De Nederlander in Indië moet zich aanpassen aan de andere omgeving, maar mag daar niet te ver in gaan.' (Bron: Java Post)

Weimarstraat 39
2562GP Den Haag
0703642806

Jan Toorop en het Animisme

Een tentoonstelling in Musee Lalique tot en met 3 juni 2018

Deze tentoonstelling zal in het licht van Toorops' afkomst staan. De term 'animisme' slaat derhalve niet op dat Toorop animistisch zou zijn maar op de mystieke sfeer waar Toorop te midden van is opgegroeid in zijn prille jeugd.

Jan Toorop (1858-1928) werd geboren te Poerworedjo, midden Java, voormalig Nederlands-Indië. Naast een omvangrijke collectie van Jan Toorop zal er ook een briefwisseling tussen hem en tijdgenoten getoond worden. Daarnaast zijn er enige werken te zien van Annie Hall, Toorops' vrouw en werk van een van zijn leerlingen, Mies Elout-Drabbe.

Deze tentoonstelling heeft een vernieuwend uitgangspunt omdat de focus zich volledig op de afkomst van Toorop richt die beïnvloed werd door de wilde

natuur van het oerwoud, Toorop was en bleef 'oostersch'. Uit de tentoonstelling blijkt dat Toorop een groot geloof had in de mystieke wereld om ons heen.

De jonge Jan groeide op te midden van de natuur, het oerwoud en Kejawan, een Javaanse religieuze traditie, bestaand uit een versmelting van hoofdzakelijk animistische en boeddhistische invloeden. De ongetemde en mysterieuze natuur van het oerwoud op Banka waarmee zijn vader hem liet kennismaken en het schaduwspel van wajangpoppen, hebben een blijvende indruk op Toorop achter gelaten.

Deze ervaringen prikkelden zijn fantasie en inspireerden het spel van bewegende lijnen in zijn symbolistische werken. Hij vermengde in zijn symboliek invloeden van het westen met die van het oosten.

Jan Toorop had een donkere huidskleur en hij verhulde zijn gemengde afkomst niet, als Indo-Europeaan. Dit in tegenstelling tot de tendensen en gevoelens die destijds binnen de Nederlands-Indische gemeenschap heersten over hun eigen afkomst.

Men werd zowel in het voormalige Nederlands Indië -in dit geval Java- als in Nederland noch volledig van hier noch als van daar gezien.

Toorop heeft zijn afkomst juist centraal geplaatst. Zijn exotische uiterlijk had zelfs een betoverende invloed op sommige van zijn bewonderaars, in het bijzonder de vrouwelijke, die hij vermaakte met zelf verzonnen verhalen over de Javaanse adel.

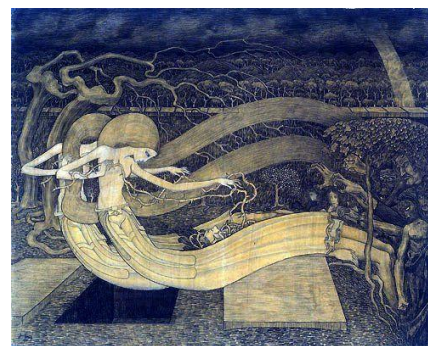
Zijn onderhoudende en zeer beminnelijke aard bezorgde hem gemakkelijk vrienden. Toorop was

een wereldburger maar bleef zijn Indische achtergrond trouw. In een interview met Henri Wiessing uit 1925 zei hij hierover:

"Indië heeft véél voor mij betekend. Indië kan niet uit mij worden weggedacht. De grondslag van mijn werk is oostersch."

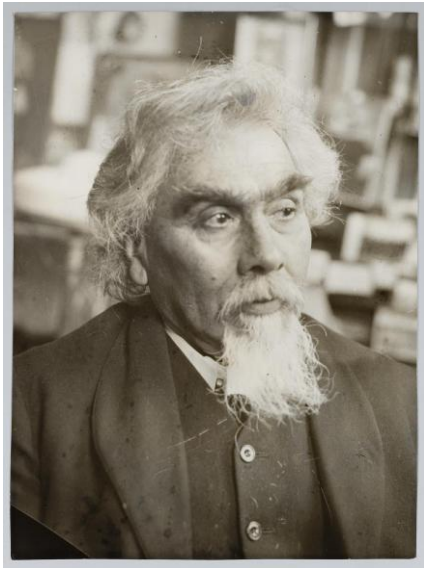
(Henri Wiessing onder pseudoniem van F.I.R. Van Eeckhout: Gesprekken met Kunstenaars, Jan Toorop, 1925.

Na zijn opleiding aan onder andere de Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam is Toorop vooral bekend geworden door zijn lithografie ter promotie van *Delftsche Slaolie in 1894*, waarin de art nouveau stijl zeer sterk tot uitdrukking kwam.

De gebogen lijnen die de vloeiende olie moeten voorstellen en de stand van de handen zijn geïnspireerd op kronkelplanten in het oerwoud en het schaduwspel van wajangpoppen.

Door de grote bekendheid van deze litho werd art nouveau in Nederland ook wel enigszins spottend "slaoliestijl" genoemd.

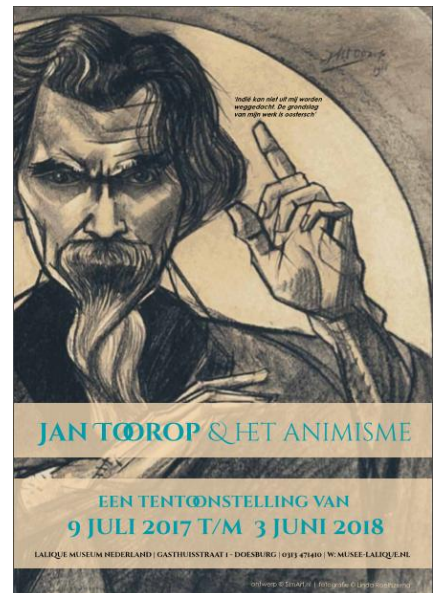

Rondom deze expositie vinden regelmatig lezingen plaats waarbij ingegaan wordt op de invloeden

die de het leven in het voormalige Indische leven op hem hebben gehad, het animisme, de stijl van werken alsook het kleurgebruik.

De tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met Studio2000 te Blaricum, Museum Het Valkhof te Nijmegen, de Agnietenkapel Amsterdam, UVA-erfgoed, de heer F. (Frans) Leidelmeijer en vele particulieren die hun werk aan ons in bruikleen hebben gegeven.

Deze tentoonstelling is tot en met 3 juni 2018 te bewonderen in **Musee Lalique**, Gasthuisstraat 1 in Doesburg. Voor openingstijden, entreprijzen en andere info zie: <http://www.musee-lalique.nl>. Tel: 03134-71410. De mogelijkheid bestaat zelfs om als individu of als groep een arrangement te boeken met piano recital en een luxe lunch in het museum.

Deze afbeelding vindt u op de website van Musee Lalique, die u als poster kunt downloaden en voor uw raam hangen.

Het Museum is u daarvoor zeer erkentelijk.

zoekt donateurs

Het **Indisch Platform** behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

Het **Indisch Platform** heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Op zoek naar een nieuwe hoofdstad in Indonesië

De afgelopen dagen is het plan om de hoofdstad van Indonesië te verplaatsen weer in het nieuws. Al sinds de Nederlandse tijd is dit van tijd tot tijd actueel, omdat de bestaande hoofdstad Jakarta te overbevolkt is en last heeft van overstromingen. In dit artikel de geschiedenis van de Indonesische hoofdstad, de redenen voor de verplaatsing, en de mogelijke locaties voor een hele nieuwe hoofdstad.

Koloniale tijd

Al vroeg in de 17e eeuw werd **Batavia** gesticht, bij de haven van Sunda Kelapa aan de noordkust van Java. Batavia werd het hoofdkwartier van de VOC in Azië tot de opheffing in 1799, en daarna de hoofdstad van de kolonie Nederlands-Indië tot de onafhankelijkheid van Indonesië. Batavia lag in eerste instantie vlakbij de kust: de huidige 'Oude

Stad' (*Kota Tua*). Vanaf de 18e eeuw werd de nieuwe voorstad Weltevreden gebouwd, 12 kilometer ten zuidoosten van de Oude Stad, en werden meer en meer overheidsgebouwen hier gebouwd. In de loop der tijd groeiden Batavia en Weltevreden aan elkaar, en werd Weltevreden (als wijk) het nieuwe centrum van Batavia. Zo was de hoofdstad Batavia in feite 12 kilometer verplaatst, van het laaggelegen, moerassige en ongezoneerde kust-

Kaart van Indonesië met de locatie van de huidige hoofdstad Jakarta, en de in de loop der jaren voorgestelde mogelijke nieuwe hoofdstedelijke locaties.

gebied naar het nieuwe, ruim opgezette Weltevreden rondom het grote Koningsplein.

In het begin van de 20e was de overheid van Nederlands-Indië bezig met het plannen van een volgende verhuizing van de hoofdstad. De stad *Bandoeng* (huidige spelling **Bandung**) in de bergen van West-Java werd gezien als een betere plek om hoofdstad te zijn, vooral omdat het door de hogere ligging een aangenamer klimaat heeft. In het noorden van Bandung werden grote nieuwe boulevards aangelegd en moderne overheidsgebouwen neergezet, waaronder *Gedung Sate*, dat nu het provinciehuis is van West-Java. Het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, de daaropvolgende onafhankelijkheidsoorlog en uiteindelijk de onafhankelijkheid van Indonesië zorgden er echter voor dat de verplaatsing van de hoofdstad naar Bandung niet doorging.

De Indonesische onafhankelijkheid werd in 1945 uitgeroepen in Batavia, dat inmiddels door hen *Jakarta* genoemd werd. Tijdens de daarop volgende onafhankelijkheidsoorlog (1945-49) verplaatste de hoofdstad van de republieken (de onafhankelijkheidsstrijders) in 1946 naar **Jogjakarta** en in 1948

naar **Bukittinggi** (West-Sumatra). Na de soevereiniteitsoverdracht van Nederland aan Indonesië in 1949 kon de regering terug naar Jakarta. Sindsdien is **Jakarta** de hoofdstad, met als middelpunt het Nationaal Monument (*Monas*) op het *Medan Merdeka*, het vroegere Koningsplein.

Onder president Soekarno

De eerste president Soekarno zorgde ervoor dat Jakarta zich ontwikkelde tot een moderne hoofdstad van de Republiek Indonesië. Naast het Nationaal Monument liet hij ook een groot parlamentsgebouw, een Nationaal Stadion en verschillende andere nationalistische monumenten bouwen.

Nationaal monument in centrum Jakarta (voormalige Weltevreden).

Soekarno liet echter ook de stad **Palangkaraya** (of Palangka Raya) bouwen in Kalimantan (Borneo).

De stad werd vanaf 1957 gebouwd als hoofdstad van de nieuwe opgerichte provincie Centraal-Kalimantan. Meteen al bij de stichting van de stad zag Soekarno het als een mogelijke nieuwe hoofdstad voor Indonesië, omdat er in het uitgestrekte laagland van Centraal-Kalimantan meer dan genoeg ruimte was voor alle benodigde infrastructuur.

Ontwikkeling van Jakarta en problemen

Sinds de Indonesische onafhankelijkheid is Jakarta met een reusachtig tempo doorgegroeid. In 1945 had de stad ongeveer 600.000 inwoners, in 1960 al zo'n 3 miljoen en inmiddels meer dan 10 miljoen! Dat is nog maar alleen binnen de Speciale Hoofdstedelijke Regio (*DKI Jakarta*); de metro-poolregio inclusief voorsteden heeft zo'n 32 miljoen inwoners. De enorme groei van de bevolking is niet hand in hand gegaan met de ontwikkeling van de infrastructuur. De wegen kunnen het grote aantal auto's en scooters niet aan, waardoor Jakarta een van de meest verstopte steden ter wereld is. Tegelijkertijd is het openbaar vervoer te weinig ontwikkeld, met de opening van de eerste metrolijn pas gepland in 2018.

Door grondwateronttrekking daalt de bodem van de stad Jakarta langzamerhand. Een groot deel van de stad ligt inmiddels onder zeeniveau, en gecombineerd met de stijgende zeespiegel zorgt dit voor meer en meer problemen. Overstromingen worden verergerd doordat sloppenwijken oprukken op de rivieroever, waardoor er geen 'ruimte voor de rivier' is. Al deze problemen hebben van tijd tot tijd gezorgd voor het opleven van de discussie over het verplaatsen van de hoofdstad. Het verplaatsen van de hoofdstad zou in elk geval zorgen voor het verplaatsen van vele honderdduizenden mensen (ambtenaren en hun families), waardoor de druk op Jakarta verlicht zou worden. In 2010, onder president Susilo Bambang Yudhoyono, werd er serieus over nagedacht, maar sindsdien was het onderwerp toch weer naar de achtergrond verdwenen. In april 2017 kwam echter naar buiten dat de regering, nu onder president Joko Widodo, opnieuw plannen aan het voorbereiden was.

Bijna 24 uur per dag files.

Naast de problemen van Jakarta is een andere reden voor een mogelijke verplaatsing van de hoofdstad om de economische ontwikkeling ook op andere plekken te laten terechtkomen. Jakarta, en het eiland Java in het algemeen, vormen het centrum van de Indonesische economie, en veel gebieden op andere eilanden blijven achter. De ontwikkeling van een nieuwe hoofdstad op zo'n eiland zou de economie enorm ten goede moeten komen.

Criteria

De minister voor nationale ontwikkelingsplanning, Bambang Bodjonegoro, gaf op dinsdag 11 april 2017 op een persconferentie aan dat er wat zijn ministerie betreft drie belangrijke criteria zijn voor de keuze voor een nieuwe hoofdstad:

- **Stabiele natuurlijke omgeving:** kleine kans op natuurrampen zoals aardbevingen en vulkaanuitbarstingen, overstroming, aardverschuivingen en rookoverlast door bosbranden.
- **Beschikbaarheid van veel vrij land** dat in handen is van de staat ("free and clear").
- **Buiten het eiland Java**, omdat het daar al te druk is en de economie al meer ontwikkeld is dan op andere eilanden. De nieuwe hoofdstad kan een heel nieuw centrum van economische activiteit worden en de lokale economie versterken.

Mogelijke nieuwe hoofdsteden van Indonesië

In de loop der tijd zijn er allerlei locaties voorgesteld als nieuwe hoofdstad van Indonesië. Sommige daarvan zijn nog steeds actueel, terwijl andere inmiddels niet meer als goede optie gezien worden.

De stad **Bandung** (West-Java), zoals voorgesteld tijdens de koloniale tijd, is geen optie meer als nieuwe hoofdstad. Bandung heeft inmiddels te maken met vergelijkbare problemen als Jakarta, aangezien de metropoolregio Groot-Bandung meer dan 8 miljoen inwoners heeft, en net als Jakarta last heeft van files en overstromingen.

Administratief centrum buiten Jakarta

Ook zijn er voorstellen geweest om de hoofdstad in Jakarta te houden (inclusief het presidentieel paleis en het parlement), maar het administratief centrum (de ministeries) te verplaatsen naar een andere locatie. Dit is hetzelfde als wat Maleisië heeft gedaan: Kuala Lumpur is nog de hoofdstad, maar de ministeries staan in Putrajaya. Het meest genoemd hiervoor was het district **Jonggol** (West-Java), dat ongeveer 40 kilometer ten zuidoosten van Jakarta ligt.

Deze optie wordt inmiddels echter buiten beschouwing gelaten, omdat Jonggol al aan de rand van de verstedelijking van Jakarta ligt, en de problemen daarmee dus niet wordt opgelost.

Elk jaar tijdens het regenseizoen weer overstromingen.

Vergelijkbare voorstellen zijn er geweest voor een nieuw administratief centrum in **Karawang** (West-Java, 60 km ten oosten van Jakarta), **Maja** (Banten, 60 km ten westen van Jakarta) en de **baai van Jakarta** (nieuwe kunstmatige eilanden voor de noordkust van de stad). In al deze gevallen zouden de verkeersproblemen van Jakarta en omgeving echter zeker niet opgelost worden.

In 2014 werd door sommige partijen in het Indonesische parlement voorgesteld om het administratief centrum te verplaatsen naar **Kertajati** in het

regentschap Majalengka (West-Java). Dit ligt ongeveer 175 kilometer ten oosten van Jakarta. Het administratief centrum hier zou geïntegreerd kunnen worden met de in aanbouw zijnde nieuwe internationale luchthaven van de provincie West-Java (*West Java International Airport*). Gezien het criterium van de minister dat de nieuwe hoofdstad buiten het eiland Java zou moeten liggen, is ook dit geen optie meer.

Banjarmasin staat bekend om de drijvende markten.

Mogelijke nieuwe hoofdsteden buiten Java

Er zijn wel eens ideeën geweest voor het verplaatsen van de hoofdstad naar Makassar (Zuid-Sulawesi), Bali, Lombok of een stad in Papoea. In de meeste gevallen was dit vooral een droombeeld van een lokale gouverneur of burgemeester. De meest serieuze voorstellen en opties voor een nieuwe hoofdstad zijn er in Kalimantan (Borneo), en in mindere mate de stad Palembang op Sumatra. Vooral de steden in Centraal-, Zuid- en Oost-Kalimantan liggen redelijk centraal in Indonesië.

Als grootste kanshebber wordt gezien de stad **Palangkaraya** (Centraal-Kalimantan). En zoals hiervoor onder geschiedenis al aangegeven had Soekarno tijdens de stichting van de stad in 1957 al het idee dat Palangkaraya de hoofdstad van het land kon worden. Ook bij de persconferentie van minister Bambang Bodjonegoro in april 2017 werd weer aangegeven: "Het is niet

nodig om te gaan speculeren [over mogelijke nieuwe hoofdsteden], maar Palangkaraya is een van de opties." De stad Palangkaraya heeft zo'n 280.000 inwoners.

Een nadeel van de keuze voor Palangkaraya zou zijn dat de stad niet aan de kust ligt, en dus minder goed bereikbaar is voor de scheepvaart. Daarom is soms ook **Banjarmasin** (Zuid-Kalimantan) als optie aangehaald. Deze stad ligt zo'n 200 kilometer ten zuiden van Palangkaraya, aan een brede rivier vlakbij de Javazee.

Banjarmasin is veel groter, met zo'n 675.000 inwoners, en heeft een meer ontwikkelde infrastructuur. Tussen Banjarmasin en de nabije stad Banjarbaru (200.000 inwoners) is meer dan genoeg ruimte voor de bouw van een nieuwe regeringswijk.

Een vergelijkbare optie is **Kota Merdeka** (Centraal-Kalimantan). Dit zou een stad moeten zijn, letterlijk 'Onafhankelijkheidsstad' of 'Vrijheidsstad', die net als de Braziliaanse hoofdstad Brasilia geheel nieuw gebouwd zou moeten worden. De locatie voor *Kota Merdeka* zou zo'n 30 kilometer ten noorden van de stad Pangkalan Bun, 200.000 inwoners zijn. Net als Banjarmasin ligt dit gebied aan een brede rivier, en zou hier dus ook een zeehaven aangelegd kunnen worden.

Een politieke partij stelde in 2010 ook voor om **Pontianak** (West-Kalimantan) als nieuwe hoofdstad te kiezen. Deze stad, met 575.000 inwoners, ligt strategisch aan de zee (de 'Straat Karimata') op korte afstand van Singapore en de Maleisische hoofdstad Kuala Lumpur. Deze strategische locatie heeft echter ook nadelen: vooral de nabijheid van de Zuid-Chinese Zee als potentieel conflictgebied.

Aan de andere kant van Kalimantan heeft ook gouverneur Awang Faroek Ishak van de

provincie Oost-Kalimantan een heel plan uitgewerkt om de Indonesische hoofdstad naar zijn provincie te halen. Tussen **Samarinda** (850.000 inwoners) en **Balikpapan** (650.000 inwoners) zou plaats zijn voor een nieuw te bouwen hoofdstad. Volgens de gouverneur is de regio geschikt omdat het aan een belangrijke zeestraat ligt (de straat Makassar) en omdat het een sterke economie heeft op basis van de natuurlijke hulpbronnen hout, steenkool, olie en gas. Het lijkt echter dat de nationale overheid liever kiest voor een gebied dat nog minder ontwikkeld is, zodat de komst van de hoofdstad kan bijdragen aan de economische ontwikkeling van een achtergebleven regio.

Het monument in Pontianak omdat de stad precies op de evenaar ligt.

Tenslotte ziet de provincie Zuid-Sumatra haar eigen hoofdstad **Palembang** (1,6 milj. inwoners) als een goede optie om de opvolger van Jakarta te worden. Net als Pontianak ligt Palembang niet ver van Singapore en Kuala Lumpur, en op korte afstand van een belangrijke zeestraat. Ook zou het een historisch verantwoorde keuze zijn, omdat het zo'n 1000 jaar geleden de hoofdstad was van het machtige koninkrijk Srivijaya. Grootste nadeel van Palembang als hoofdstad is echter dat het niet centraal in het land ligt. Het oosten van Indonesië (Papoea) ligt op zo'n 4.000 kilometer afstand, en daarmee is Palembang nog minder centraal gelegen dan Jakarta.

Bron: <https://indearchipel.com/>

Indië-onderzoekers wanhoop niet...

Door: Dr. Nico Vink

Naar aanleiding vaneen artikel van John Jansen van Galen in Het Parool van 13 juni dat het aanstaande grote onderzoek naar de vermeende structurele militaire gewelddadigheden tijdens de dekolonisatie-oorlog in voormalig Nederlands-Indië, van 1945 tot 1949, geen nieuwe onthullingen meer zou kunnen opleveren, ben ik in de pen geklommen. Ik ben namelijk van mening dat dit wél kan, mits..... Dit leg ik graag uit in het nu volgende ingezonden stuk dat ik NICC Magazine doe toekomen.

Eind 2016 gaf 'Den Haag' na het verschijnen van Rémy Limpachs boek "De brandende kampongs van Generaal Spoor" haar financieel fiat aan een groot nieuw onderzoek over de dekolonisatie-oorlog van Nederlands-Indië cq. bevrijdingsoorlog van Indonesië, die van 1945 tot 1949 duurde. Voor eens en altijd wilde men een definitief antwoord weten op de vraag "hoe structureel of incidenteel excessief waren de militaire overmatige gewelddadigheden in die oorlog".

John Jansen van Galen (JJG) heeft in zijn artikel vier vraagtekens geplaatst bij dat aanstaande onderzoek. Eén van de vier noemde hij 'wezenlijk'. Dat lichtte hij als volgt toe, "Wat kan er uit dat grootscheepse onderzoek komen? Wat valt er nog te onderzoeken? Een stoet van historici deed inmiddels al diverse nieuwe onthullingen over militair geweld, excessen en oorlogsmisdaden. Je kunt je moeilijk voorstellen dat een groots opgezet onderzoeksapparaat nog veel boven water gaat brengen, wat al niet boven water is gebracht". Nieuwe onthullingen zullen er niet komen, verzuchtte JJG bijna wanhopig.

Laten we wat minder 'bijziende' in termen van 'meer van hetzelfde' denken en wat creatiever zijn als we het over die dekolonisatie-oorlog cq. bevrijdingsoorlog gaan hebben. Als we dat doen, ontdekken we wellicht nieuwe en belangrijke aanvullende onontgonnen onderzoeksonderwerpen en benaderingen.

Denk bijvoorbeeld eens aan 'time-streams', aan longitudinaler onderzoek. Laten we ons eens afvragen, hoe 'stroomde' het koloniale denken en doen in de loop van de Hollandse koloniale geschiedenis in Indië. Laten we beginnen bij de VOC begin 1600. Als we dat wat erg lang geleden vinden, laten we dan beginnen bij Wilhelmina's ethische troonrede in 1901. En laten we ons dan afvragen hoeveel of hoe weinig er na die ethiek van Wilhelmina in 1901 in 40 jaar tot aan de Japanse bezetting van Indië in 1942 in praktijk is gebracht in Indië in overleg met de nationalistische Indische leiders. Ik denk weinig... te weinig. Dat leidt tot de volgende veronderstelling.

Als de Haagse en Bataviase koloniale bestuurders minder bijziende waren geweest en Wilhelmina's ethiek met meer visie en krachtig, samen met de Indische nationalistische leiders, in praktijk hadden gebracht, dan was er in 1942 waarschijnlijk in Atjeh geen massale volksofstand geweest en geen bevrijdingsoorlog op Java in de jaren 1945 – 1949. En zonder oorlog ook geen oorlogsmisdaden. Niet al die doden. En niet al dat leed en verdriet.

Hopelijk vullen het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en het Nederlands Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies hun aanstaande grote onderzoek aan om ook de hierboven geformuleerde belangrijke hypothese te verifiëren. Dat zou de onderzoeksresultaten aanmerkelijk kunnen verrijken.

Dr. Nico Vink is schrijver van het vorig jaar herfst verschenen boek "SIEDJAH... wie één klein meisje of jongetje in Indië redt..."

>> Voor wie de troonrede van 17 september 1901 door Koningin Wilhelmina wil nalezen, zie LINK: <http://www.troonredes.nl/troonrede-van-17-september-1901/>. << (redactie)

De angst om jezelf te (mogen) zijn

Door: Albert van Prehn

Het is in het leven maar de vraag waar je geboren bent en onder welke omstandigheden. Ben je toevallig als Indo geboren, dan kan je geluk of pech hebben. Ik denk dat velen van de tweede en derde generatie Indo's een bepaalde opvoeding hebben gehad die door de ouders afhankelijk van hun eigen jeugd, belevenissen en levenservaringen is bijgebracht. Voor sommigen is deze opvoeding de bron die de persoon in kwestie in zijn volwassen staat zal zijn en is geworden.

Het Nederlands-Indië, onze verheerlijking in onze gedachten en cultuuruitingen, zoals de muziek, de verhalen en wat dies meer zij, is slechts voor enkelen na de 2^e Wereldoorlog een waar paradijs geweest. Misschien ten tijde van het verblijf vóór de oorlog en de bevrijding voor de Indonesiërs na 350 jaar knechting, maar ik ben ervan overtuigd dat na die periode er heel wat geestelijk leed is ontstaan en gebleven in de vorming van de persoonlijkheden van de generaties.

Ik ga het hier niet over mijzelf hebben om dit stuk niet door mijn eigen ervaring en ondervindingen te laten beïnvloeden.

Laten we het in het algemeen hebben over wat onze ouders ons aan opvoeding meegegeven hebben en de vorming van ons tot de mensen die wij zijn (geworden). Overigens met alle goede bedoelingen.

Het meeste wat ikzelf vernomen heb bij mijn mondelinge enquêtes onzer mijn mede-Indo's geeft een grote vergelijking. Het is het veelal met harde hand bijbrengen van normen en waarden en daarbij teken ik aan meelopende eigen gefrustreerdheid en lijden onder een PTS-syndroom van

sommige ouders. De opvoeding van vooral jongens is in mijn slotconclusie na het verzamelen van informatie binnen de Indogemeenschap, een van de harde manier met daarbij feitelijke maar verzwegen kindermishandelingen. Ik heb onze opvoeding vergeleken met die van mijn Indonesische vriendjes met wie ik nooit mocht omgaan, maar wel degelijk stiekum deed. Daar ging het heel wat vreedzamer aan toe.

Wat ik heb ervaren zal ik niet te berde brengen, omdat het me nog vaak achtervolgt en waar ik nog steeds niet van kan loskomen, ondanks de professionele hulp. Maar ook de gebeurtenissen in Indonesië zelf tijdens het bewind onder Soekarno. Dus helaas ben ik zonder het te willen in mijn eigen leven gevormd op een manier die je normaliter niet zou hebben gehad. Ik troost mijzelf met de wetenschap dat er meer ernstige trauma's in de levens van mijn leeftijdgenoten en ouderen zijn. Ook die ben ik via mijn onderzoek tegengekomen.

Ik zal hier slechts enkele voorbeelden noemen van oorzaken, gevolgen en resultaten. De meeste Indische kinderen van de eerste generatie werden gedruild in het accepteren van de wil van hun ouders. Met name de vaders waren vaak tirannen op gebied van 'vaders wil is wet'. De straffen op wat je nu noemt onschuldige ondeugendheden die in ieder kind aanwezig zijn naarmate die naar volwassenheid groeit (zeg maar simpelweg: natuurlijk puberaal gedrag) werden zwaar, vaak lijfelijk gestraft. Vaak met regelrechte mishandelingen, zoals slaan met riemen, bamboestokken, soms met gebalde vuisten, schoppen, enz. Er zijn ook gevallen bekend waarbij kinderen soms urenlang buiten werden vastgebonden. Zo zijn er meer zaken die het daglicht niet zouden mogen verdragen, ware het niet dat die onder de noemer 'normaal' werden geplaatst.

In de gezinnen waarin de ouders de verschrikkingen van de 2^e Wereldoorlog aan den lijve hebben ondervonden als overlevenden van krijgsgevangenenkampen, is het soms nog een graadje erger. Verhalen dat vader om het minste geringste 'ontploft' en onbeheerst op zijn kinderen loslaat zijn geen zeldzaamheid.

Ik kan er zelf over meepraten met een stiefvader die de gruwelen van de Birma-Siam Spoorweg heeft overleefd en zijn trauma's niet in de hand kon houden.

Het is funest voor de vorming van een kind die later zelf kinderen krijgt. Gelukkig zijn er heel veel die het ouderlijk gezag van hun eigen vader niet navolgden. En gelukkig zijn de volgende generaties verschoond van dikt soort ellendigheden.

Wat is er dan geworden van die tweede en derde generatie Indo's? Ik generaliseer even voor het gemak, omdat verreweg het grootste gedeelte in mijn persoonlijke onderzoek dezelfde gedragspatronen vertoont.

Wat is het kenmerkende van de Indo in het algemeen?

Bescheiden, ingetogen en voorzichtig in het benaderen van vreemden, zorgvuldig afwegen zijn eigen gedrag in gezelschap van vreemden, geen grote monden of grof taalgebruik, niet gauw voor zichzelf opkomend en zich niet vaak uit in superlatieven. En er zijn nog wel meer kleine feitelikheden te noemen.

Ten opzichte van de Nederlanders in Nederland is dit gedrag funest, want men kan de connectie niet maken met de persoon in kwestie, omdat men zulk gedrag niet

gewend is en men hier wél voor zichzelf opkomt, al of niet met verbale grofheden.

Mijn conclusie na wat onderzoek, ook bij mijzelf en de harde leer-school in deze samenleving die niet meer overeenkomt met de cultuur van ons en met name de cultuur van de opvoeding, is dat wij als Indo's de onzekerheid in ons dragen als gevolg van onze opvoeding; het niet durven uiten uit angst voor represailles, de ervaring uit de jeugdijaren.

Wij Indo's bezitten de angst om onszelf te durven zijn en vooral te mogen zijn. Misschien noemen we dit 'valse bescheidenheid'. Aangekend moet worden dat dit niet generaliserend is geschreven. Het is de som van een percentage, gemeten aan een aantal gelijke ervaringen. Sommigen keuren het

goed, maar de meerderheid heeft er toch al dan niet ongewenst een klein jeugdtrauma aan overgehouden.

Maar het zij zo. Mij persoonlijk heeft het gevormd door soms ongeremde openheid, die ik mij na mijn opstandige pubertijd heb

aangemeten. Ik kon en kan nog steeds niet tegen onrechtvaardigheid en oneerlijkheid en kan dan ongekend hard uitvallen naar hen die mij dat verwijten, ook soms onterecht hard. Maar zonder het excuses te noemen... zijn wij niet allen door onze afkomst gevormd op een niet altijd even normale wijze?

Hebben wij allen niet de angst om onszelf te (mogen) zijn?

Albert van Prehn, NICC columnist.

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en Android. Snel, vakkundig en redelijk geprijsd.
Klik [hier](#) voor de aanbieding. Borca-Online / BorcaDen webshop

Borca **Online**
Computer **Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Er kwam een man voorbij...

Door: Han Dehne

Ergens begin 1987 kwam er een oudere man mijn kantoor binnenlopen. Hij had een afspraak met een van mijn maatschappelijk werkers.

Ik was in die tijd Hoofd van het Gewestelijke Kantoor van de Militair Sociale Dienst en ik had

mijn kantoor naast de Oranje Nassau Kazerne in Amsterdam.

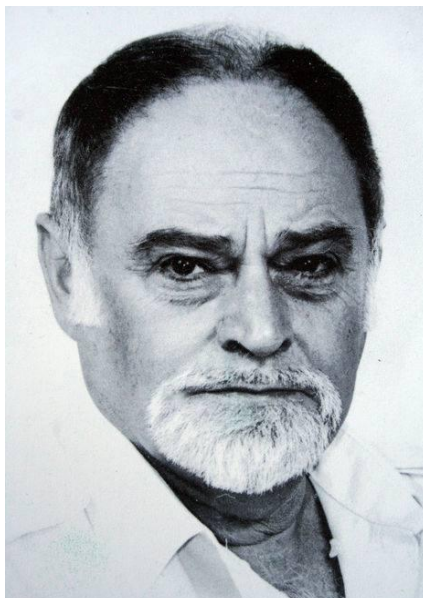
De man had een bekend gezicht, maar op dat moment kon ik hem niet plaatsen. Even later kwam de maatschappelijk werker met deze man naar mijn kantoor toe om hem even aan mij voor te stellen.

Zijn naam was Raymond Westerling. Op dat moment werd dat bekende gezicht opeens iemand die ik natuurlijk wel kende. Uiteraard niet in persoon, maar vanwege de vele publiciteit die in de loop der jaren rond deze man was ontstaan.

Ik beseftte dat, waar hij voor de een gold als een held, hij voor de ander als een moordenaar of zelfs massamoordenaar bekend stond. De man die in opdracht van de regering had huisgehouden op onder andere Celebes en met zeer harde hand en veel geweld zijn opgedragen taken uitgevoerd had.

Ik ga geen oordeel vellen over de achtergronden van deze man en de situaties waarin hij had opgetreden, terwijl hij als tijdelijk kapitein het bevel voerde over het Commando Speciale Troepen. Het enige dat ik kan zeggen, is dat het mij hogelijk verbaasde dat iemand van zo'n lage rang – en dan nog tijdelijk ook – al zijn beslissingen zelfstandig kon nemen. Ikzelf als oud-marine officier, hoger in rang dan Westerling, kan mij daarbij niets anders bedenken dat hij duidelijk in opdracht werkte en deed wat hij moest doen.

In mijn gedachten had ik mij een beeld van hem gevormd van een grote man, die autoritair was

ingesteld. Maar de werkelijkheid was anders. Hij was hooguit 1.70m lang, terwijl ik 1.85 m was. Hij komt over als een vriendelijk en aimabel mens. Dat leerde ik in wat latere gesprekken met hem. Over de inhoud van die gesprekken kan en zal ik nimmer met anderen spreken. Maar hij had iets over zich dat respect afdwong.

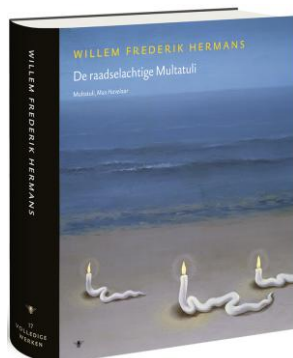
Hij had mijn kantoor opgezocht omdat hij zich afvroeg of hij in al die jaren dat hij als militair had gediend, nog een dienstpensioen tegoed had. Hij had dat inderdaad en wel op basis van zijn oorspronkelijke rang van 1^e luitenant. In diezelfde tijd kon hij ook de rechten van zijn boek verkopen.

Op 26 november van datzelfde jaar echter, overleed hij aan een hartaanval, tijdens of direct na een telefonisch interview met iemand van de pers.

Ik matig mij geen oordeel aan over deze man, maar ook hij is een onderdeel van de soms vuile oorlog, die zich tijdens de onafhankelijkheidsstrijd aan beide zijden afspeelde.

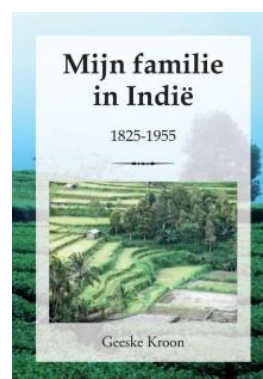
Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Volledige werken van Willem Frederik Hermans, 17 – Willem Frederik Hermans. Toen W.F. Hermans werd gevraagd om een tekst voor een publicatie over Multatuli te schrijven, greep hij die gelegenheid aan om zijn oude plan nieuw leven in te blazen: een rijk geïllustreerde biografie van de schrijver voor wie hij een

levenslange fascinatie zou koesteren en die hij karakteriseerde als "absoluut de meest dolle man die ooit een Nederlandse pen gehanteerd heeft". Toen "De Raadselachtige Multatuli" in 1976 verscheen, las menig recensent er een verkapt zelfportret in. In 1987, het jaar van Multatuli's 100^e sterfdag, bezorgde hij een geannoteerde editie van Max Havelaar. Het is een fotografische herdruk van de laatste door Multatuli zelf herziene uitgave. Beide werken verschijnen nu in deel 17 van de 'Volledige Werken'. Gezegd wordt dat Multatuli de enige Nederlandse auteur is die meer dan honderd jaar lang interessant is gebleven. *Adviesprijs: € 34,99.*

Mijn familie in Indië – Geeske Kroon. Nooit heeft ze er bij stilgestaan dat haar wortels in het verre Indië liggen. Ze moet meer dan zestig jaar oud worden voor ze haar achtergrond gaat ontdekken. Deze tocht levert een ontdekking op van de geschiedenis van de Nederlanders

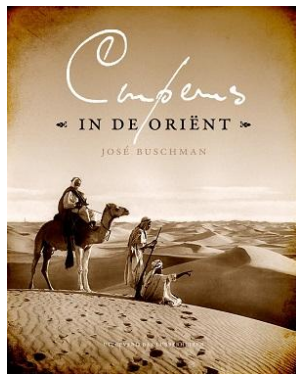
in Indië en van de geschiedenis van haar familie in dit boeiende land. Alle leden van haar familie passeren de revue: haar opa, die Indo was, haar Europese oma, die naar Indië ging, haar moeder, die twee interneringskampen heeft overleefd, haar vader die als Nederlandse soldaat naar Indië ging. Een familie en een gezin dat in het na-oorlogse Indië van het laatste restje comfortabel leven geniet en dan toch in 1949 het oude Indië moest verlaten. Veel boeiende verhalen die een beeld schetsen van een kleurrijk verleden. *Adviesprijs: € 15,95.*

Een ongeduldig verlangen – Willem Nijholt. Elf jaar oud is Willem Nijholt als hij in januari 1946 uit het Japanse interneringskamp wordt bevrijd. Met een repatriantenschip komt hij in Nederland aan. Hij memoreert, in teksten en foto's uit zijn eigen archief, hoe hij werd opgevangen in een klooster en bij familie. Onbeschroomd en met heel veel

taalplezier vertelt hij over zijn jeugdijaren en zijn ontluikende homoseksualiteit in de bekrompen jaren '50. En terwijl hij droomt van een toneelcarrière, zijn er de aangrijpende herinneringen aan zijn moeder in het kamp. *Adviesprijs: € 15,00.*

Couperus in de Oriënt – Jose Buschman. De indrukken die Couperus beschreef van zijn reizen naar Algerije en Tunesië, staan centraal op de tentoonstelling "De Oriënt verkend – Op reis met Louis Couperus en Marius

Bauer" in het Couperus Museum. De combinatie met de werken van Bauer liggen voor de hand, want de schilder – eveneens afkomstig uit Den Haag – bezocht Noord-Afrika een jaar later. Zijn schetsen ademen de Oosterse schoonheid die ook Couperus zo kon bekoren. Anders dan bij Bauer lijkt bij Couperus de oriëntaalse vervoering gaandeweg te zijn verdwenen. In deze vernieuwde rijk geïllustreerde uitgave reconstrueert de schrijfster de lange tocht van Couperus door Noord-Afrika. *Adviesprijs: € 19,99.*

Sporen van Smaragd – Evelien Pieterse. Per Trein door Nederlands-Indië (1867-1949). Sinds 1867 groeide het spoorwegnet op Java en elders in de Archipel gestaag. Men raakte er meer en meer van overtuigd dat goede spoorwegverbindingen de export en industrie van de kolonie konden stimuleren en bovendien

een militair-strategisch belang dienden. Dit boek behoort bij de grote tentoonstelling die in het Utrechtse Spoorwegmuseum gehouden wordt over de spoorwegen in Indië (zie ook *De*

Indische Agenda). Op 10 augustus 2017 is het precies 150 jaar geleden dat in Indië de eerste trein reed tussen Semarang en Tangoeng op Java. Het grootste deel van de Indische spoorwegen werden door Nederlandse ingenieurs aangelegd en geëxploiteerd door Nederlandse spoorwegmaatschappijen. Deze Sporen van Smaragd zijn nog steeds terug te vinden in stations, personeelswoningen en kantoren die onder Nederlands beheer werden gebouwd. *Adviesprijs: € 24,95.*

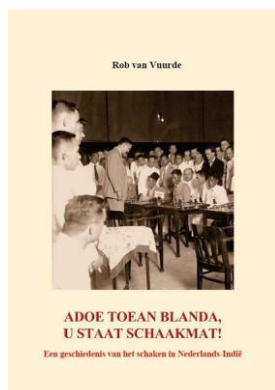
Nieuw Licht – Gianni Orsini. Schilder Wilhelm Bleckmann (1853-1942) was een vernieuwer. Hij bracht als eerste het impressionisme naar Nederlands-Indië. Dit wordt weergegeven in een overzichtstentoonstelling in Museum Bronbeek. Voor het eerst

in ruim 45 jaar is een groot deel van Bleckmanns oeuvre bijeen en in gerestaureerde staat: bijna 50 Indische landschappen, stadsgezichten en portretten tonen zijn ontwikkeling als schilder. De expositie is – precies 75 jaar na Bleckmanns overlijden – samengesteld door gastcurator Gianni Orsini, auteur op het gebied van kunst uit Nederlands-Indië. Dit boek behoort bij de expositie. *Adviesprijs: € 19,95.*

Adoe toean blanda, u staat schaakmat – Rob van Vuurde & Alex van Vuurde. Een geschiedenis van het schaken in Indië. De auteurs beschrijven het schaakleven in Nederlands-Indië in al zijn facetten, waarbij veel aandacht voor anekdotische gebeurtenissen en treffende citaten. Hij geeft bijvoorbeeld een kijkje in het reilen en zeilen van de

Nederlandse schaakclub, maar vertelt ook uitvoerig over het wonderbaarlijk sterke schaken van de analfabete Batakkers op het eiland Sumatra. De specifieke Indische problemen, zoals de grote afstanden en de plaag van

overplaatsingen, zijn een telkens terugkerend thema. De tournees van Max Euwe (1930) en wereldkampioen Aljechin (1933) vormden de hoogtepunten, maar ze konden niet verhinderen dat de economische crisis de schaakbond in de jaren dertig aan de rand van de afgrond bracht. Het einde kwam met de Japanse invasie, al is na de oorlog nog wel gepoogd het oude leven weer op te pakken. *Adviesprijs: € 24,95.*

Op klompen door de dessa – Hylke Speerstra. Oud-Indië-gangers vertellen hun verhaal. Het Nederlandse militair optreden in Nederlands-Indië kort na de Tweede Wereldoorlog was feitelijk een koloniale oorlog. Dit boek vertelt wat die oorlog betekende

voor de mannen die het vuile werk moesten opknappen. Een enkeling vindt nog altijd dat het goed was,

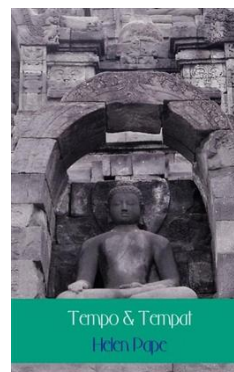
maar de meeste jongens hebben hun trauma's nooit verwerkt. Bijna letterlijk op klompen banjerden zij door de dessa – ze hadden geen idee wat hun te wachten stond: guerrilla, executies, oorlog dus. Terwijl ze dat in Nederland net achter de rug hadden. De mannen zijn nu allemaal ver in de tachtig en willen eindelijk hun verhaal kwijt. In Hylke Speerstra troffen ze iemand die goed kan luisteren en ook meesterlijk kan vertellen. *Verschijnt begin augustus. Adviesprijs: € 12,50.*

Tabé Java, tabé Indië – Ronald Nijboer. In 1945 meldden duizenden Nederlandse jongens zich als oorlogsvrijwilliger om 'onze rijksgenoten in Indië te bevrijden', zoals dat toen heette. Evert-Jan Nijboer, een boerenzoon met weinig toekomstperspectieven

en veel idealen, gaf zich op. Hoopvol begint hij aan zijn avontuur en aan zijn dagboek. Eenmaal op Java is alles compleet anders. Hij ziet zijn vrienden sneuvelen, wordt fotograaf van massagraven en redt duizenden Javanen van de verbrandingsdood. De terugreis is een survivors' story en bij thuis-komst zwijgt Evert-Jan, zoals zo velen. Zeventig jaar later reist kleinzoon Ronald Nijboer zijn opa achterna, met diens dagboek in de hand. Hij onderzoekt het lot van de oorlogsvrijwilligers, die altijd een status aparte hielden. Waarom zweeg een hele generatie Indië-gangers? Wat komen we te weten als het zwijgen zich vult met verhalen? *Verschijnt 10 augustus. Adviesprijs: € 19,99.*

Tempo & Tempat – Helen Pape 1982. Het eerste WK Pencak Silat vindt plaats in Jakarta, Indonesië. Jennie zoekt een vriend, Nico, die in de omgeving van Samudra een

vakantieverblijf opzet. Maar hij is onvindbaar. Guy, een oude bekende van Jennie, neemt deel aan het WK en laat haar kennismaken met enkele Silat beoefenaars. Uit het gemêleerde gezelschap komt onverwacht hulp van een krissenlezer. Indirect zorgt een kris voor contact met een uitgerangeerde politiemann, die licht op de zaak kan werpen. 1869-1912. De tinwinning op het eiland Billiton zet door na een moeizame start. De ontginners laten hun gezinnen overkomen. De Hollandse Ginny Dorestad ontsnapt aan een giftige slang door de oplettenheid van de djongos Gigi, een bediende. De familie en hun huishouding worden gevolgd gedurende de tijd dat Ginny en Gigi opgroeien. Beide verhalen wisselen elkaar af in dit boek en in de tijd. Op een bijzondere plek op Java kruiden de twee verhalen elkaar in tijd en plaats. *Adviesprijs: € 23,00.*

Zinkplaat en planken – Wim Verboven. Het verdwijnen van de houten volkswoning in het oude Paramaribo. Deze unieke monumentjes hebben lange tijd het karakter van de volkswijken bepaald. Ondanks de slechte woonomstandigheden zijn de bewoners trots op hun huis, dat vaak is gebouwd door hun grootvader of overgrootvader. Ze zijn verbonden met het erf waar

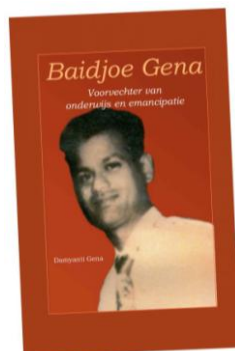
zij en hun voorouders vele generaties lang zijn opgegroeid. En met het verdwijnen van deze huisjes gaan ook de verhalen en herinneringen verloren. Deze geven een beeld van het gezinsleven en het sociale leven op de erven. Een aantal van deze verhalen is opgenomen in dit boek. Er wordt ingegaan op de geschiedenis, de architectuur en de boedelproblematiek, die vaak oorzaak is van de slechte staat van onderhoud. Verder zijn er enkele gedichten opgenomen van Surinaamse dichters, die een bijzonder beeld geven van het leven op de erven in de oude binnenstad en de volkswijken. *Dit boek is tevens te bestellen via de website: <http://www.lmpublishers.nl>. Adviesprijs: € 24,50.*

Zwart, Wit en Bruin – Marjan van Duin. Een bundel reisverhalen, maar geen alledaagse reisverhalen. Marjan van Duin neemt ons mee naar het leven

Van alledag in de diverse culturen, op diverse continenten. Door haar verfijnde waarneming ziet en voelt zij zaken waar de gemiddelde mens aan voorbijgaat. Zo verhaalt ze op humoristische wijze over grappige voorvallen op een Afrikaanse markt, maar geeft ook in prachtige bewoordingen de verstilte avondlijke sfeer in datzelfde Afrika weer. Ze neemt je mee naar India, waar je mag meekijken bij een consult in een Hindoetempel. In Indonesië neemt ze je mee naar een schitterend safaripark en last but not least laat ze je meekijken met andere ogen naar Europa. *Adviesprijs: € 18,99.*

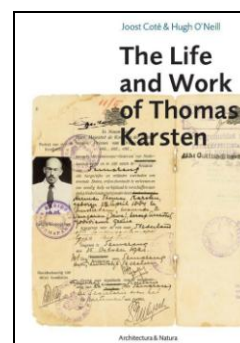
Baidjoe Gena – Damyanti Gena. Baidjoe Gena (1922-1975) voorvechter van onderwijs en emancipatie in Suriname werd geboren als zoon van een Brits-Indische immigrantenfamilie in Suriname. Al heel vroeg in zijn leven werd hij geconfronteerd met onrechtvaardige verschillen. Hij begon zijn werkzame leven als

kleermaker. Bij de uitoefening van zijn vak kwam hij in contact met mensen van uiteenlopende achtergronden. De materiële omstandigheden waarin velen leefden in Suriname brachten hem ertoe zich in te spannen voor de verbetering van de mensen in zijn

gemeenschap. Met name maakte hij zich hard voor betere scholing en ontwikkeling van de jongere generatie. In vogelvlucht biedt zijn verhaal tevens inzicht in de sociale en economische ontwikkeling in Suriname in de jaren die volgden na de Tweede Wereldoorlog. *Adviesprijs: € 20,00.*

The life and work of Thomas Karsten – Joost Coté & Hugh O'Neill. Thomas Karsten (1884-1945) was one of a small group of modern Dutch architects that included men like Henri Maclaine

Pont and C.P. Wolf Schoemaker who developed their careers in the Dutch East Indies in the first half of the twenties century. Karsten laid the foundations of modern urban Indonesia with work represented in Semarang, Solo, Padang, Palembang and in Medan. This biographical monograph contains contributions from Pauline K.M. van Roosmalen and Helen Ibbitson Jessup. *Price: € 29,50.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL

www.vanstockum.nl

Meer dan 120 titels over Nederlands-Indië

Neem eens een kijkje in de [uitgebreide boekenwinkel](http://uitgebreide.boekenwinkel) van Historiek.net:

<https://geschiedenis-winkel.nl/nederlands-indie.html>

IHC vindt perfecte plek in Den Haag

Een pand met meer Indische historie is in Den Haag niet te vinden

Het pand aan de Sophialaan 10 in Den Haag lijkt de perfecte match voor het Indisch centrum dat een uitvloeisel is van de Backpay regeling, waarbij naast de uitkering aan de op 15 augustus 2015 nog in leven zijnde oud-ambtenaren en KNIL militairen, aan alle Indische Nederlanders een genoegdoening zal geven en een blijvende herinnering zal zijn aan de morele schuld die de Nederlandse Staat nog verschuldigd was. Een Indischer pand is in Den Haag niet te vinden.

In een eerdere editie meldden wij al dat het Indisch Herinneringscentrum graag vanuit Bronbeek in Arnhem weer wil terug verhuizen naar Den Haag. Daarom werd al geruime tijd uitgekeken naar een geschikt pand. Het Indisch Herinneringscentrum heeft zijn oog laten vallen op een statig pand aan de Sophialaan 10, vlakbij Plein 1813. Als er vanuit

Arnhem verhuisd gaat worden naar Den Haag, zoals eerder dit jaar aangekondigd, dan is het pand aan de Sophialaan inderdaad een perfecte match.

Deze kapitale villa uit 1859 heeft zeer sterke Indische connecties, met inbegrip van de zogenoemde 'stille kracht'.

Vreemde, griezelige, paranormale verschijnselen. Boosdoener op de Sophialaan is een hoofd of schedel die er in een ver verleden zou zijn bewaard door nota bene een oom van de beroemde Haagse Indische schrijver Louis Couperus.

Spookhuis

Maar voor veel Indische mensen is de stille kracht een gegeven. De keuze voor Sophialaan 10 kan op sociale media dan ook - naast instemming over de keuze - op het stempel 'rumah setan',

spookhuis, rekenen. Indischer gaat het nergens in Den Haag worden in elk geval. Alleen al daarom is de Sophialaan 10 een prachtige rentree van het Indische cultureel erfgoed naar Den Haag, de Indische hoofdstad van Nederland.

In 1832 werd Guillaume Louis Baud, een volle oom van Louis Couperus, aangesteld als de assistent-resident van Kadoe, West-Java. Hij werd tijdelijk met het bestuur van dit gewest belast. Daar pleegde een muilteling, Djaja Sindergh, een zware aanslag op Baud en bracht hem een ernstige klewangwond toe. Sindergh moest die daad met het leven bekopen. Zijn hoofd werd aan Baud gegeven, die het tot het einde van zijn leven bewaarde.

Hij bracht het hoofd mee naar zijn Nederlandse woning, de Sophiahof, die hij er had laten bouwen in

1859 aan de Sophialaan in Den Haag. Men zegt dat het daar sinds die tijd spookt, maar of Couperus die regelmatig op bezoek kwam bij zijn oom en tante daarover heeft geschreven, is niet bekend.

En wat wil het toeval: na een deal van het Indisch Platform met de regering is er voor het Indisch Centrum in oprichting juist voor dit pand gekozen. In Rumah Setan zullen naast het IHC ook andere organisaties gehuisvest worden.

Dus pas op als u straks dit pand betreedt. Wellicht wordt u, net als Leonie van Oudijck in de Stille Kracht, met sirih bespuugd.

Nederland maakte in de jaren 70 met een schok kennis met de Indische stille kracht, goena goena op z'n Indonesisch, toen de gelijknamige roman van Couperus werd bewerkt voor televisie. De mooie actrice Pleunie Touw werd erin, als het personage Leonie van Oudijck, bespuugd met het rode pruimsap van de sirihplant. Het is niet meer zo duidelijk of de siddering die door televisiekijkend Nederland ging, kwam door het bovennatuurlijke van de scène of doordat het overspelige personage van Pleunie Touw naakt was.

Indisch Centrum

Hoewel naast het Ministerie van VWS alle betrokken organisaties - en dat zijn er nogal wat - benadrukken dat 'er nog niets is getekend' voor de huur van het pand weet de huidige huurder van de Sophialaan al wel dat er intern verhuisd moet gaan worden. 'The Hague Institute for Global Justice' bevestigt dat het naar een hogere etage gaat, in afwachting op definitieve verhuizing naar een ander onderkomen, om op de begane grond plaats te maken voor het Indisch Centrum met het Indisch Herinneringscentrum en verschillende andere Indische organisaties.

Onder de vertegenwoordigers van de Indische gemeenschap, herdenkingsorganisaties, belangenbehartigers, zorgverlening, artiesten en vele anderen zal er vast nog veel moeten worden gediscussieerd over de locatie en de invulling van wat wordt genoemd een echte Indische pleisterplaats. Het centrum moet door alle organisaties worden gedragen. Anders en verdieper dan het eerdere Indische Huis in Den

Haag. Het Indische centrum in de Javastraat moest in 2006 sluiten van het ministerie van VWS na een bestaan van vier jaar. In die periode bleek een schuld van 900.000 euro te zijn opgebouwd. Behalve de volledig uit de hand gelopen financiën bleken ook grote groepen binnen de Indische gemeenschap zich niet te kunnen vinden in de programmering en invulling van het Indisch Huis.

Voor het Indisch Centrum zoals dat straks in Den Haag als collectieve erkenning door Nederland vorm moet krijgen en worden betaald, staan de uitgangspunten wel zwart op wit. In een brief aan de Tweede Kamer heeft staatssecretaris Van Rijn het eerder dit jaar nog een keer op een rijtje gezet. 'Er moet sprake zijn van een blijvend karakter, en gerichtheid op de Indische identiteit(en), de essentie zijn van geschiedenis en cultureel erfgoed van Nederlands-Indië, met een nationale of regionale vertaling, verbindend zijn en onpartijdig'. Volgens Van Rijn is het essentieel dat de Indische gemeenschap hierin bepalend is.

Korte berichten

Getuigen/Tijdgenoten

In verband met het grote onderzoek naar structureel geweld in voormalig Nederlands-Indië zijn de instituten KITLV, NIOD en NIMH op zoek naar getuigen en tijdgenoten, die met hun verhaal

een bijdrage kunnen leveren aan de rapportage rond de dekolonisatie-oorlog 1945-1949. Men is speciaal op zoek naar uw levensverhaal, waarin u kunt aangeven hoe u persoonlijk die periode beleefd hebt. Gebruikt u hiervoor het speciale formulier, die u via de volgende LINK kunt downloaden: <http://www.Ind45-50.org/sites/default/files/Levensverhaaldocument.pdf>.

Gezocht: foto's van Minangkabause Huis

Debbie Roukens van Radio West is voor een luisteraar op zoek naar originele foto's van het Minangkabause Huis, dat tijdens de grote tentoonstelling over Indië in 1932 in het Westbroekpark in Den Haag. Dit huis maakte in 1931 ook deel uit van het Nederlands

paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Parijs. Na die tentoonstelling in 1932 heeft het nog geruime tijd gestaan bij de Volkstuinen aan de Bosbesstraat/Mient in Den Haag. De luisteraar is vooral op zoek naar foto's waarop een bijzondere lantaarn te zien is, die hij waarschijnlijk in bezit heeft.

Zie ook het filmpje op 'West': <http://www.omroepwest.nl/nieuws/2211673/Unieke-filmopnames-Indische-Tentoonstelling-van-1932-in-Den-Haag>. Meer achtergrondinformatie is te vinden op: <http://johanvanlangen.blogspot.nl/2014/10/het-minangkabause-adathuis-sumatra-huis.html>. Heeft u een of meer foto's (alles is welkom), neemt u dan contact op met Debbie bij Omroep West via: debbie.roukens@omroepwest.nl

E-mail valt nu ook onder briefgeheim

Het is nu officieel: digitale post via E-mail, SMS en andere vormen van telecommunicatie vallen straks ook onder het wettelijk beschermde briefgeheim. Na de Tweede Kamer is nu ook de Eerste Kamer akkoord gegaan met het voorstel tot grondwetsherziening. In het oude artikel 13 werd nog gesproken over het inmiddels achterhaalde telefoon- en telegraafgeheim. Dus alleen na de

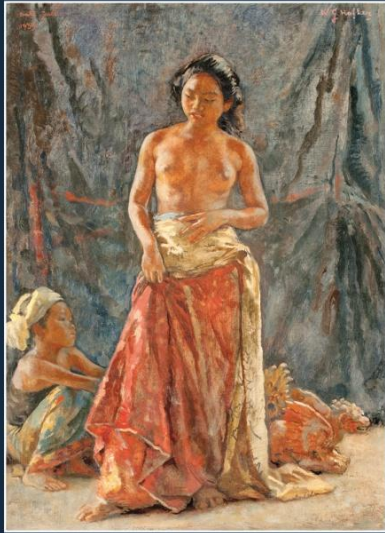

tussenkomen van een rechter mag (in het belang van de nationale veiligheid) inbreuk worden gemaakt op deze bescherming. Na de zomer-vakantie zullen beide Kamers het definitieve fiat geven aan het voorstel, waarbij tenminste twee-derde meerderheid voor moet zijn.

ZEEUWS VEILINGHUIS

GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIJEN

W. G. Hofker (1902-1981)
Hamerprijs: € 600.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680
WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

(advertentie)

Geboortegrond (2005)

Door: Theo Bakker

*Wie droomt nog van het oude Indië?
In vroeger tijd 'de gordel van smaragd'
er was een tijd dat men niet hoefde dromen,
Toen alles nog vervuld was van die stille kracht
'Toeang Besar', regeerde als een vorst, bijna een God,
aan zijn voeten, de inheemse en wat die blanda zei, gold stevast als gebod*

*Voorgoed voorbij de tijd van heersen en plantages
koloniën die zijn er nu niet meer
een wrede strijd benam ooit duizenden het leven
ze gingen heen en keerden nimmer weer
Velen werden de dupe van die strijd en raakten alles wat ze ooit bezaten kwijt*

*Een bootreis naar Nederland werd hun lot
het koude kikkerland, van stampot, erwtensoep met worst,
hun nieuwe vaderland, met regen, sneeuw en vorst.
Nederlands-Indië, achtergelaten en kapot*

*Zestig jaar later is die pijn verleden tijd,
de integratie is succesvol en geslaagd
het oude moederland voor altijd weggevaagd
zo is er sprake van een nieuwe werkelijkheid*

*Maar wie nu oud is, aan het einde van zijn dagen,
droomt soms nog eenmaal weg en laat zich leiden
naar verre oorden en naar andere tijden
en laat de werkelijkheid gerust vervagen*

*Dan ruik je weer de geur van trassi en van kruiden,
hoor je de gamelan die nooit verveelt
het lied van het oude Indië nog eenmaal zachtjes speelt
en reis je weer naar huis in die geluiden
want ondanks alles wat je hier ooit vond
blijft het verlangen toch naar je geboortegrond*

5000 Kamptekeningen uit Nederlands-Indië

In "Het Geheugen Van Nederland" van het Nationaal Archief bevinden zich bijna 5000 tekeningen, gemaakt door gevangenen in de Japanse concentratiekampen in voormalig Nederlands-Indië.

De tekeningen staan op 247 pagina's en bevatten 20 afbeeldingen per pagina. Hieronder vindt u de LINK naar deze kamptekeningen op de website van Het Nationaal Archief (*Ctrl+click*).

<http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/zoekresultaten/pagina/1/Kamptekeningen%20Nederlands%20Indi%C3%AB/%28cql.serverChoice%20all%20Kamptekeningen%20%20AND%20Nederlands%20%20AND%20Indi%C3%AB%29/&colcount=0&wst=Kamptekeningen%20Nederlands%20Indi%C3%AB/>

Recept

Ayam Pedis (hete kip)

Wie houdt hier nu niet van? Altijd lekker bij de maaltijd of op een broodje. Een traktatie voor iedereen die van lekker pedis houdt. En eigenlijk zo eenvoudig om te maken.

Ingrediënten:

1 kg kipkluijjes (pootjes en vleugeltjes) of 1 kg kipfilet. 2 grote uien, 6 teentjes knoflook, 3 grote lomboks, 1/2 el. asem (tamarinde), 1 tl. laospoeder, 1 tl trassi, 1 el. sambal badjak, 2 tl. gula djawa (palmsuiker) of anders bruine suiker, 1 el. tomatenpuree, 3 blaadjes salam (laurier), snufje zout, olie om in te bakken.

Bereiding:

Laat in de wok of wadjan de olie goed heet worden en bak hierin de kipkluijjes of kipfilet (in blokjes)

mooi goudbruin. Haal dan de kip uit de olie met een draadschep en laat het op keukenpapier goed uitlekken. Snijd de uien en hak de knoflook heel fijn. Fruit deze in de

olie glazig. Snijd de lomboks in kleine ringetjes en doe ze met de overige ingrediënten bij het uienmengsel. Fruit dit even mee en zorg dat de droge ingrediënten goed gemengd worden. Doe dan de kip weer bij het mengsel en schep goed om. Laat nog een half uurtje zachtjes op laag vuur sudderen tot de kip goed gaar is. Regelmatig omscheppen. Verwijder voor het opdienen de Salamblaadjes en serveer bij witte rijst of op een lekker vers broodje.

CREAPRO
VERTALINGEN
■
Den Haag

Vertalingen vanuit en naar alle moderne talen
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en creatief
Schrijven van uw memoires, brochures en andere teksten

SINDS 1989 VERTALERS & GHOSTWRITERS
DIE U ZORGEN UIT HANDEN NEMEN

Tel: 070-362 05 89 - 06-83205997

W: www.creapro.myplaces.nl @: creapro@worldonline.nl

VERTAALWERK & GHOSTWRITING

(advertentie)

Just4Kids... voor iedereen van 6 tot 16 jaar

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek "**Just4Kids**" hebben we eerder al aandacht besteed

aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en verder ook een stukje over een drumtalentje. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een

tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge

You've got talent? tell us about it

supertalenten van ca. 6 tot ca. 16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon in je eigen woorden naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van. **Stuur je reacties dan naar:**

info@indisch-centrum-den Haag.nl **DOEN HOOR....!!!**

Recept Ayam Goreng

Altijd lekker, gebakken kip, maar vooral als die lekker krokant is en met een Oosterse twist. Hier een leuk recept, dat je vast vaker zult willen maken.

Ingrediënten:

1 kg. kipkluifjes (borrelpootjes en vleugeltjes), 1 rode ui (fijnmalen in hakmolentje van uw staafmixer)

3 teentjes knoflook, 1/2 el. asem (tamarinde), 1 el. sambal badjak, 2 eieren, bloem, klein zakje chips (paprika of naturel), olie om in te frituren of elektrische friteuse, geen zout (zit al in de chips).

Bereiding: Hak de knoflook heel fijn of gebruik de knijper. Maak een papje van de asem, sambal badjak, ui, knoflook en eventueel een heel klein scheutje water. Wrijf hiermee de kipkluifjes goed in en laat even een uurtje in de koelkast marineren. Meng dan nog een keer goed door en haal de kluifjes door het bloem (teveel afschudden). Neem een paar handjes chips en verkruimel deze (maar maak er geen poeder van). Haal nu de gebloemde kluifjes door twee losgeklopte eieren en daarna door de verkruimelde chips. Frituur nu de kluifjes in de olie tot ze mooi goudbruin en gaar zijn. Lekker als tussendoortje of bij de TV. **Selamat makan.**

Boeken, e-books / cd-dvd

Dit keer in plaats van een paar boekbesprekingen een LINK naar de boekenpagina van Boekenberg, waar de tien beste boeken staan die door de KINDERJURY van 2017 zijn uitgekozen als beste boeken van het jaar. Neem gerust een kijkje en als je op het plaatje klikt, kom je op de beschrijving van de inhoud. Wil je een boek hebben? Dan kun je het eenvoudig bestellen. Hier komt de LINK: <http://www.boekenberg.nl/product-categorie/kinderjury/>

**Help NICC Magazine aan
nieuwe abonnees**

**Verras uw familielid, vriend,
kennis of collega met een
GRATIS ABONNEMENT**
info@indisch-centrum-den Haag.nl

Steeds meer 8e-groepers maken eindfilm

Musical is niet meer zo van deze tijd...

Het is al zo lang een traditie in Nederland: het maken van een musical aan het einde van groep acht. Toch kiezen steeds meer basisscholen voor iets anders, de eindfilm. Met een heuse filmploeg wordt de film in één dag opgenomen.

Filmcoach Freek Commandeur begon in 2005 met zijn bedrijf [Hollywood in de Klas](#). Toen maakten alleen een paar klassen

in Rotterdam een eindfilm met hem. Maar tegenwoordig is dat behoorlijk gegroeid naar 87 scholen per jaar door heel Nederland. Ook andere bedrijven zetten in op eindfilms, zoals [Het Talentenhuis](#), [Sterke Films](#) en [De Toonwerkplaats](#).

Snel achter de rug

Het concept is vrij simpel. De school kan kiezen tussen twee

pakketten: een uitgeschreven script waarbij de leraar zelf kan filmen, of een globaal verhaal waarbij er een complete filmploeg langskomt en in één dag alles wordt bedacht en gefilmd. "Ze krijgen van tevoren online les en een filmcoach komt langs", vertelt Commandeur.

Een film in een dag opnemen ten opzichte van maanden oefenen van een musical, is lekker snel

achter de rug. "Mensen kiezen voor ons omdat tijd een belangrijke factor is, maar het maken van een film is ook toegankelijker. Je hoeft niet meer 14 liedjes uit je hoofd te leren."

Musical belangrijk voor ontwikkeling

Toch is niet iedereen blij met deze verandering. Eric Verouden, dramadocent aan de Fontys in Eindhoven, vindt het heel zonde dat de musical wordt vervangen door een film. "Het zou een

product moeten zijn waar de leerlingen samen aan werken. Weken repeteren, teksten leren, samenwerken en luisteren naar elkaar, dat is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen."

"Een musical leert kinderen met zenuwen om te gaan en uiteindelijk de ontlasting op het podium te ervaren", vertelt Verouden. "Het argument dat zo'n film minder eng voor kinderen is, kan ik wel begrijpen, maar de oplossing ligt juist bij de school om eerder met dramalessen te beginnen."

Musicals oubollig?

Ondanks alle technische mogelijkheden van tegenwoordig hebben volgens Verouden musicals hun langste tijd nog zeker niet gehad. "Vroeger hadden musicals een oubollig imago, maar tegenwoordig worden ze steeds hipper gemaakt", zegt hij. Filmcoach Commandeur denkt daar anders over. Volgens hem hebben musicals charme, maar dat is het enige. "Een schoolbord heeft ook charme, maar toch stappen scholen over op een whiteboard."

Links4Kids

Heel veel leuke LINKS voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.
<https://linkenindisch4ever.wordpress.com/>

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.
<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over het voormalige Nederlands-Indië.
www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek
www.indischherinneringscentrum.nl

Indisch Museum, een digitaal museum over Nederlands-Indië:
<https://indischmuseum.wordpress.com>

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische start-pagina voor de jeugd**: <http://suara-barukecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).
http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pag_enr=1

Info over boeken, artikelen, TV- en radiodocumentaires plus LINKS naar sites betreffende het Pakan-Baroe Spoorweg drama.
<http://pakanbaroe.my-free.website/>

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater.
<http://www.koorenhuis.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.
<http://www.kindertheater.nl/>

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar.
<http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start" <http://jeugd.openstart.nl>

Weblog "Indische Jeugdbrieven" Blog van Marjorie van Putten:
<http://indischejeugdbrieven.wordpress.com/over-mij/>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie
<http://www.villazebra.nl>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren.
<http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles.
<http://www.cjsm.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep.
<http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Website **Indische Jeugdboeken**, compleet met een bestellink.
<http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Column:

In Nederland Dubbel Opgevoed

Door: Chantal Snijders Merkelbach

Onderhand kennen we bijna allemaal de grappige afkortingen van INDO: In Nederland Dubbel Opgevoed. Of ook de versie: In Nederland Door Omstandigheden. Zijn we ons allen bewust van deze dubbele gevoelens en bewegingen die we als Indo's maken? Ik zou bijna deze vraag beantwoorden met: Dit vind ik dubbel.

Om het dan nu toch te hebben over dubbelheden... Zoals mijn wijlen opa Merkelbach uitte "Wie voor een dubbeltje geboren is, zal nooit een kwartje worden". Na de verkregen uitleg over dit gezegde, van mijn tante Xenia, besloot ik als jong meisje al het tegendeel te bewijzen. In ons gezin van herkomst - ook vol met dubbele achtergronden - was 1 ding zo duidelijk als het maar zijn kon. Je school. Je moest diploma's halen! Immers daar red je het mee. En hoe.

Ik begon laag en eindigde hoog. Scoorde zelfs de titel Baccalaureus met een tien voor mijn eindgesprek en slaagde Cum Laude. In de praktijk ervaarde ik deze wimpel anders...

Als Maatschappelijk Werker kwam ik er snel achter dat het allemaal niet zo sociaal bureaucratisch in Nederland in elkaar steekt als ik dacht... Ik ben er inmiddels een boek over aan het schrijven. Maar goed. Voor we afdwalen... Ik kamp letterlijk dagelijks met de dubbelheden in mij. Waarom? Ik ben een INDO. Dubbel opgevoed. Dubbele omstandigheden. Maar ik zwijg. Meestal. Soms niet. Vooral niet op de momenten dat het gaat om onrecht. Hoezo Indo?

Ik neem het op voor cliënten en moet zeggen dat inmiddels na 26 jaar werken ik een weg gevonden heb als "Social Worker" met de titel Baccalaureus. Ik denk dat de titel Doctorandus of Professor of

wat dan ook meer waard is dan de softe "Baccalaureus". Toch ben ik niet verder gaan leren. Niet alleen omdat het onbetaalbaar is als afgestudeerd Hoog Opgeleide. Maar gewoonweg omdat je met twee HBO diploma's je een Universitaire studie onmogelijk betaalbaar wordt gemaakt. Maar ik klaag niet. We hebben onze opa bewezen geen dubbeltjes te zijn. Hebben bijna allemaal diploma's en wonen bijna allen in een koopwoning en inmiddels weten we allemaal dat we nog geen kruimel aarde recht hebben ook al staat de koopwoning erop. Dus een gehuurde dak of gekocht dak... what ever!

Ondertussen weet ik mijn wegen wel te bewandelen. En timmer aan de weg als coach, medium en activiteitenbegeleider. Zelfs als poppenspeler! Nu nog ontdekt worden als schrijver. Grapje. Of niet?

Altijd weer die neiging om me bescheiden op te stellen of dan juist liever in opstand te komen. Een ding heb ik de afgelopen maanden wel geleerd. Het is niet

voor iedereen vanzelfsprekend in INDOLand dat we elkaar als een grote familie helpen in de zakenwereld. Meer zeg ik niet. Dat heb ik van wijlen mijn oma geleerd. Horen, zien en zwijgen. Gelukkig heeft mijn Indische stiefmoeder nog een andere variant gevonden van de aapjes in beeldvorm...

Ondertussen gebeuren er mooie andere dubbele ontwikkelingen. Zo trots als een pauw was ik toen onze oudste zoon een tien haalde voor zijn spreekbeurt over Indië en de Molukken. En hij behalve de kruiden demonstreerde ook spekkoeke trakteerde en familie foto's van voorouders liet zien. Het dia's en PowerPoint gebeuren is hem eigen gemaakt. Echter het halen van een onvoldoende voor muziek omdat hij geen noten kan lezen tja, dat lach ik weg. Als de muziek docent eens zag hoeveel gevoel en ritme in hem zat dan... zou hij vast weer een tien halen. Helaas verwacht het onderwijs-systeem iets anders... Maar ja als we na een optreden bijv. op een kumpulan geen gratis eten krijgen, word ik toch ook heel zakelijk... Of is het juist sociaal in onze Indische cultuur om gratis eten en drinken te verwachten als er immers ook niet gratis wordt opgetreden?

Iedere zanger(es), muzikant, standhouder weet waar we het over hebben, niet waar?

Consumptiebonnen zijn die netjes om te krijgen? Of hebben we liever een gratis tjendol met een menu waar we immers altijd kritiek op hebben... Ik hoor het mezelf zeggen "De risolles van mijn tante die het geleerd heeft van mijn oma smaakt veel lekkerder!".

Tot slot wens ik nog kenbaar te maken dat er behalve frustraties

natuurlijk ook veel medeleven en gevoelens zijn in INDOLand.

Weliswaar schaar ik me onder grijs en niet een zwarte of witte politiek genoemde kleur. De toon is gezet. En uit graag mijn medeleven voor mensen als Sandra Reemer, de moeder van "Og3ne" en niet te vergeten het gezin waar Marion Bloem uit komt. Sterkte!

Ik vergeet natuurlijk nog een heleboel mensen dus bevindt me op glad ijs... maar u begrijpt dat dit niets persoonlijks is.

Maar ja, als ik toch als enige bruine Indische vrouw met zwarte Molukse krullen op posters in de kranten heb gestaan met een mijter op mijn hoofd... Het doet me denken aan mijn blanke Indische opa die ooit als Sinterklaas niets had tegen zwarte pieten... we maakten beide veel

kinderen blij. Kinderen kijken niet naar kleur.

Maar wat nu als we allemaal een karamel huidskleur hadden... zou dan alles opgelost zijn?

Voor nu steek ik mijn djempol duim voorzichtig omhoog, want voor je het weet word ik als tante Sjan voor een of ander karretje gespannen... en geloof me... hier houden INDO's niet van!

Vaak herken ik het aanpassings-gedrag en de "wel of niet" gedragingen ook bij andere Indo's. Eén ding weet ik wel... Ik blijf streven naar het familiegevoel. Zelfs op zakelijk gebied. Hoe naïef dit mag klinken... we zijn allemaal mens en mensen hebben wensen. Ik haatte het als mevrouw Reemer op tv kroepoekje werd genoemd. Maar ik hield van de liefdevolle menselijke blikken van Jos naar Sandra.

Wij INDO's zijn meer dan het eten. Maar o, o, o, wat kunnen wij toch lekkere gerechten maken.

Ja. Het is dubbel. Het Indische, Indische Molukse, of is het juist het "mens zijn" waar we over spreken? Hoe sociaal zijn we als we "nee sorry" zeggen als we andere zakelijke Indo's niet kunnen helpen door familiale omstandig-heden?

Het maakt niets uit. Concurrent of niet... Indo of niet, zwart, wit of grijs. Trots ben ik op de meisjes genaamd Anggrek Bulan (foto) en op Jeffrey en Landa Meijboom die alweer 40 jaar dansen. Net zoals op al de andere artiesten in INDOLand. Laat mij maar net zo gul en naïef zijn als mijn oma. We zijn wel goed maar niet gek.

Liefs, Tante Sjan.

LIKE onze nieuwe facebookpagina
<https://www.facebook.com/IndischCentrumNICC/>

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 2 augustus 2017

T/m 10 september 2017 – Expositie: Nieuw licht. Het Indisch impressionisme van Bleckmann.

Wilhelm 'Willem' Christiaan Constant Bleckmann, in 1853 in Batavia geboren als zoon van een KNIL-officier, wil van meet af aan schilder worden, maar verdient de kost als ambtenaar. Tijdens een verblijf in Nederland in 1877 volgt hij schilderlessen aan de Rijks-academie van Beeldende Kunsten in Amsterdam bij August Allebé. Hij raakt er onder de indruk van het werk uit de Haagse School, dat in die periode populair wordt. Vrij snel na terugkeer in Indië laat hij zijn loopbaan als ambtenaar achter zich en wordt tekendocent. Hij kan zich dan meer ontplooiën

als schilder. Hij verbeeldt vooral het landschap en de mensen. Als enige van de dan in Nederlands-Indië werkende kunstenaars werkt

hij in de impressionistische stijl, waarin de invloed van de Haagse School sterk aanwezig is. In 1899 komt hij definitief naar Nederland en vestigt zich in Den Haag. Hij

wordt onder meer lid van Pulchri Studio en exposeert regelmatig. Hij overlijdt op 9 april 1942. Zijn Indische werk is, onterecht, grotendeels vergeten. Zowel in Nederland als in Bleckmanns geboorteland. Het is ook voor huidige Indonesische kunstenaars hoogst interessant om te zien hoe Bleckmann hun land destijds schilderde. De locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden di. t/m/ zo. 10.00 tot 17.00 uur. Toegang: volw. € 6,00; 6 t/m 18 jr., CJV, 65+ € 3,00; Museumkaart en div. andere Pasen (zie website) gratis. Alle inlichtingen:

<https://www.defensie.nl/onderwerpen/bronbeek>

T/m 29 oktober 2017: Indrukwekkende terugblik op de Jappentijd. Halverwege de jaren tachtig maakte de kunstenares Trees Ruijs (1925-2016) een serie

schilderijen over de Japanse bezetting van Nederlands-Indië. De thema's van haar schilderijen: haar persoonlijke herinneringen aan haar gevangenschap in concentratiekampen, maar ook de grote historische gebeurtenissen zoals de aanval op Pearl Harbor en de aanleg van de Birma-Siam spoorweg. Door hun verhalend karakter, gebruik van kleuren en de expressiviteit hebben de werken een grote zeggingskracht. De schilderijen zijn in 2016 door Stichting pelita geschonken aan het Museon in Den Haag. Naast de schilderijen staan er een aantal vitrines met voorwerpen uit de collectie 'Nederlanders in Japanse Interneringskampen'. Het Museon beheert de grootste collectie met duizenden tekeningen en voorwerpen uit de Japanse bezettingsperiode in Nederland. In 2016 verscheen bij Wbooks de catalogus 'Terugblik op de Jappentijd', met afbeeldingen van alle werken van Trees Ruijs, met inleidingen door Maaïke Vonk, oudste dochter van Trees. Locatie: **Museon**, Stadhouderslaan 37, 2517 HV Den Haag (naast het Haagse Gemeentemuseum). De openingstijden zijn: di. t/m zo. 11.00 tot 17.00 uur. Maandags gesloten. Toegangsprijzen en

andere relevante informatie op: <https://www.museon.nl/nl/bezoekersinformatie>. Tel: 070-3381338.

T/m november 2017: The Great Liao. Een vergeten dynastie uit Binnen-Mongolië 907 - 1125 AD. Deze unieke tentoonstelling vertelt het verhaal van een nomadisch volk dat in de 10^e en 11^e eeuw een groot en machtig rijk had opgebouwd in Mongolië, dat toen het zuiden van Rusland en het noorden van China omvatte. Voor het eerst komen ruim honderd schitterende voorwerpen zoals aardewerk, serviesgoed en sieraden naar Assen. Eerder waren ze te zien in Keulen, Zürich en New York. Echter de laatste tien jaar zijn de artefacten niet meer op reis geweest. Het hoogtepunt van de expositie is wel

het gouden dodenmasker van prinses Chen, die in 1018 op jonge leeftijd overleed. Locatie: **Drents Museum**, Brink 1, 9401 HS Assen. Openingstijden: di. t/m zo. 11.00 tot 17.00 uur. Toegang: € 13,00, CJP € 8,00, groepen vanaf 10 personen € 10,00 per persoon. Kinderen en jeugd tot 18 jaar gratis. Museumkaart en Defensiekaart gratis.

7 juli t/m 10 november 2017: Spoorwegen in Indië. Op 10 augustus 2017 is het precies 150 jaar geleden dat in Indonesië de eerste trein reed tussen de havenstad Semarang en Tangoeng op Java. Dit is voor het Spoorwegmuseum in Utrecht aanleiding om met de tentoonstelling "Sporen van Smaragd" in te gaan op de historie van de

spoorwegen in het voormalige Nederlands-Indië. Met restauratie van één van de topstukken van de tentoonstelling een model van een Indisch rijtuig uit 1882, maakte het Spoorwegmuseum eind januari een start met de voorbereidingen. Het is een nauwkeurig schaalmodel van het houten rijtuig dat in die jaren werkelijk op Java rondreed. Het origineel van het 1 : 5 schaalmodel van een antiek Indisch treinrijtuig dat nu wordt geres- taureerd, werd in 1882 gebouwd in de werkplaats Buitenzorg van de Indische Staatsspoorwegen. Deze tentoonstelling wordt gehouden in samenwerking met onder andere de Indonesische Spoorwegen en het Indonesisch Spoorwegmuseum. De locatie is: **Spoorwegmuseum**, Maliebaan- station 15, 3581 XW Utrecht. Openingstijden: di. t/m zo. 10.00 tot 17.00 uur. Toegang: € 16,00 pp. (kind tot 3 jr. gratis). Museum jaarkaart, Bank-Giro VIP-kaart en ICOM-houders gratis. Originele kaarten tonen aan de kassa. **Zie ook bericht hieronder.** Info: <http://www.rvk.nl/spoorwegmuseum-toont-tentoonstelling-unieke-indische-spoorcollectie/>

5 augustus 2017: 4e Indische Golftoernooi Melati. Inschrijving staat open voor golfers die geboren zijn in Nederlands-Indië of Indonesië of die er gewerkt hebben, evenals voor hen van wie tenminste één van de ouders er geboren is. Hetzelfde geldt ook voor de partners die mee willen spelen. Niet golfende partners zijn welkom bij het Indisch buffet na afloop van het toernooi. Het toernooi wordt gespeeld over 18

holes. De spelvorm is stableford en spelers dienen in het bezit te zijn van een hcp minimaal 54. Locatie: **Golf Club Flevoland**, Parklaan 2a, 8241BG Lelystad. Tijden: ontvangst 11.00 uur, einde toernooi: 16.30 uur, daarna omkleden en borrelen. 18.00 uur

aanvang buffet. Deelname pp: € 55,00 voor greenfee & ontvangst + nieuwe bal (in te leveren bij inschrijving op de dag zelf). Houders van een handicartbewijs betalen € 10,00 per buggy. Buffet kost € 20,00 per golfer en voor niet spelende partners: € 22,00. Wie onbekend is met de ruim veertig jaar oude golfbaan, kan tegen gereduceerd tarief € 27,50 van tevoren een rondje van 18 holes verkennen. Website van de golfbaan: www.gcflevoland.nl. Aanmelding is pas definitief na betaling op rek: **NL61 RABO 0362815429**, t.n.v. W.A.D. Hooghwinkel, vermelding: Melati 2017. Afzeggen na 22 juli leidt niet tot restitutie deelnamekosten. Bekijkt u ook even de website: <https://www.golf.nl/nieuws/2017/mei/2005-indisch-golftoernooi-melati>. Aanmelden deelname en info: wadhooghwinkel@chello.nl.

10 augustus en 19 september 2017: Lezingen met beeldpresentatie. In het kader van de Tentoonstelling: 'Spoorwegen in Indië' zal Henk Hovinga een tweetal lezingen geven over de Pakan-Baroe Spoorweg. Hovinga leverde onder andere materiaal aan voor deze tentoonstelling. Meer info over deze lezingen kunt u verwachten in onze volgende editie. Maar noteert u deze data

alvast in uw agenda. Zie ook de website: <http://pakanbaroe.my-free.website/>

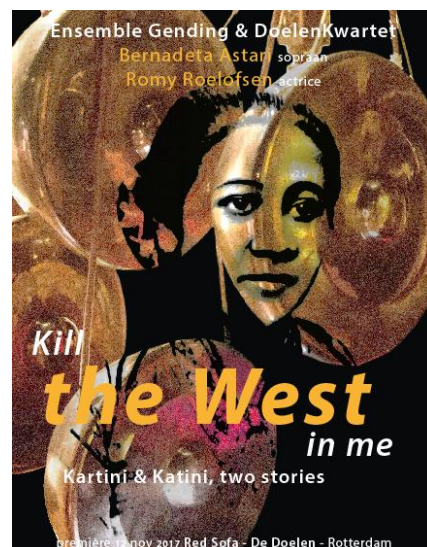
26 en 27 augustus 2017: Pasar Malam Senang Almere. OSCO Productions organiseert weer de jaarlijkse Pasar Malam in Almere. Gastvrouw is Coby de Boer (bekend van de Indische feestavonden). Natuurlijk is er veel muziek van onder andere Diana & Friends, Hotnews, Hawaiian Treasure, Theresia, enz. Dansdemo's kunt u verwachten van o.a. Arena Budaya. Verder ook

optredens van Edu Schalk, Lex Burgersdijk en anderen. Ciska, Bamihutje en Warung Gina verzorgen deze twee dagen de uitgebreide Indische catering. Locatie: **TMG Congres & Party Centrum**, Sumatraweg 22, 1335 JM Almere. Tijden: zaterdag 12.00 tot 22.00 uur, zondag 12.00 tot 20.00 uur. De toegang is slechts € 5,00 pp. per dag. Verdere informatie: Tel: 06-46415767 of: www.indischefeestavond.nl.

12 november 2017: Première 'Kill the west in me' – Kartini & Katini – Two Stories. Noteert u alvast in uw agenda: de première van de spectaculaire voorstelling van het Ensemble Gending en het Doelenkwartet. Een fonkelnieuwe muziektheatervoorstelling in samenwerking met 'Het Geluid Maastricht'. Over de inhoud: Op-ruiende brieven van de in het

kraambed gestorven Javaanse prinses Raden Adjeng Kartini (1879-1904) en vlijmscherpe teksten van de Indonesische

schrijfster Ayu Utami (1968) zijn de uitgangspunten. De muziek is de toonaangevende drager in deze voorstelling en is een bijzondere combinatie van traditionele Javaanse instrumenten en een westers strijkkwartet. Twee solisten met ieder hun eigen metier, twee componisten, twee ensembles met hun eigen traditie, dat is het slagveld waarin orde geschept moet worden, balancerend tussen verbluffende syntheses en schier onoverbrugbare tegenstellingen. Toch brengen zij de tradities, de oosterse en de westerse, samen, waarin de schijnbare kloof, teksten en acties nu eens samen gaan en dan weer brutaal confronterend op elkaar inwerken. Kortom, een unieke voorstelling die u niet mag missen. Nadere inlichtingen volgen in de komende edities van NICC Magazine. De première is in ieder geval in Red Sofa in de Doelen in Rotterdam.

Help NICC Magazine aan nieuwe abonnees
Verras uw familielid, vriend, kennis of collega met een **GRATIS ABONNEMENT**
info@indisch-centrum-den Haag.nl

NIOD bekijkt vergeten groep Indischen

Een onderzoeker van het NIOD gaat bekijken hoeveel Hagenaars na hun terugkeer uit Nederlands-Indië na de Tweede Wereldoorlog achterstallige belastingen moesten betalen. Zij krijgen dan waarschijnlijk net als Haagse Joden moreel rechtsherstel: "Dit is een vergeten groep".

Begin dit jaar reserveerde Den Haag 2,6 miljoen euro voor de families van Joden die bij hun terugkeer na de oorlog door de gemeente werden aangeslagen voor achterstallig erfpacht en straatgeld.

Volgens partijen in de raad kregen veel families uit Nederlands-Indië dezelfde kille bejegening. Naar schatting hielden tientallen ambtenaren en ondernemers tijdens hun uitzending naar de kolonie een huis aan in de stad.

Daarop heeft burgemeester Pauline Krikke een onderzoeker van het NIOD gevraagd volgende

maand een 'beperkt historisch onderzoek' te doen. Daarbij wordt in kaart gebracht hoe groot de groep Hagenaars precies is die tijdens de oorlog geïnterneerd was in Nederlands-Indië en bij terugkeer uit de kolonie alsnog werd aangeslagen voor belastingen over hun Haagse vastgoed.

"Op basis van de resultaten in september volgen gesprekken met de Indische organisaties", schrijft Krikke in een brief aan de gemeenteraad. Daarna praten het stadsbestuur en de gemeenteraad over het vervolgtraject.

Leidraad

Het NIOD-onderzoek is een 'goed idee', zegt Groep de Mos-raadslid Lex Kraft van Ermel. "Een logisch vervolg. Het zullen er niet veel zijn, maar ook als het er slechts één is, moet rechtsherstel plaatsvinden". De afspraak die net is gemaakt rond de schade-

vergoeding voor Haagse Joden vormt dan ook zeer waarschijnlijk de leidraad. Het college besloot in februari tot compensatie na nieuw onderzoek waaruit bleek dat de gemeente in de jaren 40 'immoreel' heeft gehandeld door bij terugkerende Joden voor tienduizenden guldens aan achterstallige belastingen te innen. Onderzoeker Robin te Slaa constateerde dat Den Haag in de naoorlogse jaren 'welbewust een rigide en bureaucratische uitleg' van de regelgeving hanteerde.

"Dat wat is misgegaan moet benoemd worden en dat wat rechtgezet kan worden, moet worden rechtgezet", schreef het stadsbestuur in een reactie. "Natuurlijk had het veel eerder moeten, maar het is goed dat we nu een millimetertje meer recht doen", zei burgemeester Krikke hierover in april in de raad.

Mededeling voor Indische organisaties

In tegenstelling tot voorgaande jaren zal NICC Magazine GEEN overzicht meer plaatsen van (bijna) alle herdenkingen in binnen- en buitenland ter gelegenheid van de Indië-Herdenking op 15 augustus. Ondanks alle oproepen om meldingen van de eigen herdenkingen ontving de redactie nauwelijks enige respons met betrekking tot deze rubriek.

De redactie was elk jaar zeker drie dagen bezig om alle websites van de organisaties af te speuren naar nieuwe en accurate gegevens. Daarbij kwam ook nog dat wanneer er ondanks de betrachte zorgvuldigheid toch iets aan de aandacht was ontsnapt of er een foutje in was geslopen, de redactie een zeer verontwaardigde mail kreeg over deze fout.

Dit heeft ons doen besluiten om deze rubriek, hoe jammer wij dat ook vinden, geen ruimte meer te bieden in ons NICC Magazine.

De herdenkingen die ons wel worden toegestuurd door enkele organisaties (en dat ook trouw elk jaar doen) zullen wij een plaats geven bij de Korte Berichten.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Wilt u blijf geven van uw waardering voor NICC Magazine en het vele werk dat wij hiervoor maandelijks verrichten? Maakt u dan een vrijwillige donatie over op ons bankrekeningnummer **NL39 RABO 0129 2168 36**, t.n.v. NICC te Den Haag. Dank u wel.

Pasar Kalender 2017

(update: 1 juli 2017)

Januari

14, 15: Steenwijk <http://www.istemewa-events.nl>
26, 27, 28: Breda <http://www.winkelcentrumhogevucht.nl>

Februari

18 t/m 26: Amsterdam www.woutnijlandevenementen.nl

Maart

4, 5: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
10, 11, 12: Zwolle <http://www.istemewa-events.nl>
19: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
24, 25, 26: Arnhem www.stellarevents.nl
31: Apeldoorn www.pasarfestival.nl

April

1, 2: Apeldoorn www.pasarfestival.nl
15, 16, 17: Rotterdam <http://www.istemewa-events.nl>
21, 22, 23: Nieuwegein www.stichtingstellar.nl
28, 29, 30: Brussel – BE <http://www.istemewa-events.nl>
30: Zutphen www.pasaroostwest.nl

Mei

1: Brussel – BE <http://www.istemewa-events.nl>
5, 6, 7: Hasselt – BE <http://www.istemewa-events.nl>
6, 7: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
5, 6, 7: Geleen www.pasarfestival.nl
20, 21: Landgoed Nienoord (Leek) www.stichtingstellar.nl
25 t/m 28: Antwerpen – BE <http://www.istemewa-events.nl>
25 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 5: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
3, 4, 5: Den Helder www.stichtingstellar.nl
9, 10, 11: Purmerend <http://www.istemewa-events.nl>
16, 17, 18: Goes <http://www.istemewa-events.nl>
17: Wageningen <http://www.zinzia.nl>
17, 18: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
23, 24, 25: Leeuwarden www.stichtingstellar.nl
30: Zeist <http://www.istemewa-events.nl>

Juli

1, 2: Zeist <http://www.istemewa-events.nl>
7, 8, 9: Eindhoven www.stichtingstellar.nl
9: Breda www.raffyzorg.nl
8, 9: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
14, 15, 16: Groningen www.pasarfestival.nl
22, 23: Emmeloord <http://www.istemewa-events.nl>
28, 29, 30: Oostende – BE <http://www.istemewa-events.nl>

Augustus

13 t/m 16: Dordrecht <http://www.istemewa-events.nl>
17: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
18, 19, 20: Tilburg www.stichtingstellar.nl
26, 27: Almere www.indischefeestavond.nl

September

8, 9, 10: Assen www.pasarfestival.nl
15, 16, 17: Middelburg www.stichtingstellar.nl
16, 17: Kallenkote www.taman-indonesia.nl
21 t/m 24: Alphen a/d Rijn <http://www.istemewa-events.nl>
29, 30: Enschede www.pasarfestival.nl
30: Maastricht <http://www.istemewa-events.nl>

Oktober

1: Enschede www.pasarfestival.nl
6, 7, 8: (nieuwe locatie) <http://www.istemewa-events.nl>
20, 21, 22: Nijmegen www.pasarfestival.nl
28, 29: Leek www.stichtingstellar.nl

November

11, 12: Rijswijk www.pasarmalamrijswijk.nl
????: Den Haag <http://www.manggarmegar.nl>

December

23 dec. t/m 7 jan.: (behalve 1^e Kerstdag en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo <http://www.istemewa-events.nl>

Ziet u nog een foutje in deze lijst of heeft u een aanvulling of aan-/afmelding? Mail het ons.

Uw pasar aanmelden voor deze lijst? # info@indisch-centrum-denhaag.nl
ook kleine particuliere en verenigings pasars welkom (ter beoordeling door de redactie)

MEER DAN 40 NIEUW
LANDEN

1ct naar vaste lijn
/min

[▶ Meer informatie](#)

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Ron Kraft

Henk Harcksen

Fotoredactie: Han Dehne

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Albert van Prehn (Muziek, column)

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhay (Indisch Platform)

Sabina de Rozario (Door Blauwe Ogen)

Armando Ello (Hoezo Indo)

Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos

Technische realisatie & verzending:

Dennis van der Ham

<http://www.borca-online.nl/>

Verschijsing: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnementen NICC Magazine: GRATIS

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Netherlands

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 216 836

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2017 N.I.C.C. Den Haag

ICM online

NIEUWS en ACTUALITEITEN binnen de INDISCHE GEMEENSCHAP sinds 1999

DE *Indische* INTERNETKRANT

WWW.ICM-ONLINE.NL

Herdenkingssymbool Melati

De Melati, de Indische jasmijn, is het herdenkingssymbool dat u onder andere kunt dragen op 15 augustus.

Prijs: per stuk : € 3,00; per 5 stuks: € 12,50; per 10 stuks: € 25,00

De prijzen zijn incl. administratie- en verzendkosten (Nederland)

Bestellen: <http://webshop.indieherdenking.nl/nl/>

SHOPDEN
BORCA ONLINE

Borca Online
Computer Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

	N A A M	e – M A I L A D R E S
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag